

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL (Opdateer April 2014)

A. ASSESSERING

Vraestel I	2½ uur	[100]
Vraestel II	2½ uur	[100]
SGA (Skoolgebaseerde assessering)		[100]
Mondeling		[100]

400 punte

B. VEREISTES

VRAESTEL I HEG BETEKENISWAARDE AAN TEKS [100]

LEES EN KYK TAAL

Hierdie vraestel fokus op die vermoë om betekenis aan teks te heg. Taal- en grammatikavrae sal dus gerig word op die funksie van en redes vir die gebruik van sekere grammatikale vorme of taalkonvensies. 'n Verskeidenheid tekssoorte sal gebruik word. Die puntetoekenning tussen hakies dui die punte aan wat toegeken sal word vir 'n spesifieke vaardigheid in die vraestel as geheel.

In hierdie vraestel sal tekste gebruik word wat die volgende vaardighede toets:

AFDELING A LEESBEGRIP

Drie tekste met 'n maksimum van 600 – 700 woorde sal gebruik word. Tekste kan onder andere die volgende insluit: literêre tekste, koerant- of tydskrifartikels, advertensies, strokiesprente, spotprente, foto's, ander visuele teks, skedules, uittreksels uit woordeboeke of telefoongidse.

Vrae wat op hierdie tekste gebaseer is, sal die volgende vaardighede toets:

- i. Interpretasie van die tekste [30]

AFDELING B OPSOMMING [10]

'n Opsomming wat sal vereis dat teks met begrip van inhoud verkort word. 'n Gepaste nasienskaal en memorandum moet ingesluit word. 'n Teks van ongeveer 250 woorde moet gebruik word en in vyf punte opgesom word. Die opsomming moet 70 woorde lank wees.

Die volgende moet in ag geneem word tydens assessering:

- Elke punt/sin tel 2 punte. As die opgesomde sin dus gedeeltelik korrek is, word 1 punt toeken.
- Een feit mag nie oor twee punte strek nie.
- Slegs een feit per punt word aanvaar.
- Kommas en voegwoorde mag gebruik word.
- Indien al 5 sinne foutloos is, behaal die kandidaat 10 uit 10.
- Merk dan negatief: maksimum 4 taalfoute van 'n ½ punt elk (die kandidaat verloor

dus 'n maksimum van 2 punte vir taal). Dieselfde fout word nie 2 maal gepenaliseer nie, en taalfoute in verkeerde feite word ook nie gepenaliseer nie.

- Spelfoute word nie gepenaliseer nie.
- Minus 1 vir elke direkte aanhaling.
- Minus 1 as kandidaat nie woordtelling aandui nie.
- Minus een as daar minder as 60 of meer as 80 woorde is.
- 'n en die tel as deel van die woordtelling.
- Penaliseer as die aantal woorde nie korrek neergeskryf is nie.
- Beplanning MOET doodgetrek word.

Die opsomming sal meer informeel as vir Huistaal wees en mag een van 'n verskeidenheid response wees.

AFDELING C GEDIGTE

Kontekstuele vrae oor voorbereide en onvoorbereide gedigte:

- Onvoorbereide gedig
- Daar mag van leerders verwag word om 'n ongesiene gedig met 'n voorbereide gedig te vergelyk. [10]
- Voorbereide gedigte
- 10 gedigte sal voorgeskryf word en leerders moet dan vrae oor een of meer van dié gedigte beantwoord. [20]

AFDELING D KOMMUNIKATIEWE TAAL

Taal sal in konteks getoets word deur 'n verskeidenheid tekste soos prente/diagramme, advertensies, spotprente en roosters te gebruik. [30]

VRAESTEL II SKRYF [100]

LEES EN KYK SKRYF EN AANBIED TAAL

Hierdie vraestel fokus op die vermoë om betekenisvolle teks te skep in 'n wye verskeidenheid skryfsoorte en vir verskillende doeleindes, kontekste en teikengroepe.

AFDELING A PROSA

ROMAN/NOVELLE

(By die letterkunde is daar 'n **keuse** tussen 'n ouer werk en 'n moderne werk.)

OPMERKING: Slegs vrae oor EEN voorgeskrewe teks moet beantwoord word.

Daar is VIER vrae per voorgeskrewe werk.

Puntetoekenning	Vraag 1 (15)
	Vraag 2 (15)
	Vraag 3 (10) Dialoog/korter tipe vrae
	Vraag 4 (20) Opstel tipe vrae
	(Inhoud: 16 punte; Taal en styl: 4 punte)

Die volgende aspekte moet gedek word tydens die voorbereiding van kandidate:

Verhaalelemente: Verteller, karakters, milieu (ruimte), tyd, gebeure (inhoud).

Asseseringstandaarde wat aangespreek kan word:

- verduidelik en interpreteer die ontwikkeling van intrige, subintrige, konflik, karakter en die rol van die verteller waar toepaslik
- verduidelik en interpreteer boodskappe en temas en toon die verband met die teks as geheel
- interpreteer hoe agtergrond en milieu (ruimte) met karakter en/of tema verband hou
- interpreteer stemming, tydsverloop, ironiese wendings en afloop

Ontwikkel kritiese taalbewustheid:

- verduidelik denotasie en konnotasie en geïmpliseerde betekenis
- verduidelik en interpreteer hoe taal deur implisiete en eksplisiete boodskappe, waardes en houdings die spreker/ontvanger/leser/kyker onwillekeurig sekere perspektiewe laat deel (posisioneer)
- identifiseer en bevraagteken subtiele partydigheid, stereotipering, gevoels- en oorredingstaal en verken alternatiewe uitdrukkingswyses

AFDELING B   TRANSAKSIONELE SKRYFWERK

Twee geskrewe response op gegewe tekste of scenario's word vereis. Die fokus val hier op die vermoë om die korrekte formaat, styl en register te gebruik vir 'n spesifieke konteks, doel en teikengroep.

Skryfstuk 1 (Lengte: 150 – 200 woorde)

[30]

Dit kan een van die volgende wees: 'n brief (vriendskaplike brief en/of formele brief – die fokus val hier op die toon en styl van die inhoud), e-pos, dagboekinskrywings, verslag en dialoog.

Skryfstuk 2 (Lengte: 50 – 80 woorde)

[10]

Die tweede stuk sluit die volgende in: dagboekinskrywing, uitnodiging, memorandum/boodskap, e-posboodskap, curriculum vitae en bedankingsnotas.

OPMERKING: Kandidate moet 'n woordtelling gee by al die vrae waar die aantal woorde gespesifiseer word. **Kandidate moet hou by die woordtelling wat gegee word.**

SKOOLGEBASEERDE ASSESSERING: SGA (LEERDERLÊER)**[100]**

Elke kandidaat moet sy/haar werkstukke in 'n lêer aanbied vir assessering deur die onderwyser. **Alle stukke in hierdie lêer moet onder toets/gekontroleerde omstandighede uitgevoer word.** (Voorbereidingswerk mag egter in die vorm van 'n breindiagram met sleutelwoorde gebruik word.)

Deurlopende assessering is baie belangrik vir die assessering van vaardighede en kennis wat nie deur geskrewe eksamenvraestelle geassesseer word nie. Dit behoort leerders 'n geleentheid te bied om sekere aspekte in besonderhede te bestudeer en self verantwoordelikheid vir die bestudering daarvan te aanvaar. Deurlopende assessering behoort ook die vaardighede wat in die finale (eksterne) eksamen getoets word, te weerspieël.

Plagiaat beteken basies om 'n mate van kopiëring toe te pas sonder om die oorspronklike bron te erken. Onderwysers moet hulle gedurig daarvan vergewis dat die werk wat hulle assesseer, leerders se eie, oorspronklike werk is. Duidelike riglyne moet by elke taak verskaf word oor die hoeveelheid hulp en leiding wat leerders vir 'n spesifieke taak mag kry. Leerders moet bewus gemaak word van die gevolge as hulle plagiaat sou pleeg. Opdragte moet sodanig opgestel word dat leerders hul eie menings oor sake kan gee en hul eie kennis daarvan kan gebruik; dit moet nie blote kopiëring van inligting wees nie.

Afdelings A, B en C bevat skryfstukke. Afdelings D en E van die leerderlêers moet leerders se toetse en proefeksamenvraestelle bevat.

AFDELING A LANG SKRYFSTUKKE/OPSTEL**[30]**

Twee van die onderstaande tipes skryfwerk moet hier ingesluit word:

- Verhalende opstel
- Besinnende opstel
- Beskrywende opstel
- Beredenerende opstel
- Feitelike opstel

Twee lang skryfstukke van 250 – 350 woorde elk word hier vereis. Een van die skryfstukke moet onder **toetsomstandighede** geskryf word.

OPSTEL ONDER TOETSOMSTANDIGHEDE

By die opstel onder toetsomstandighede word die volgende verwag:

Kandidate mag die onderwerp tydens een lesperiode kry en die beplanning in die vorm van 'n breindiagram doen en dan tydens 'n volgende lesperiode daarvoor skryf. Hierdie beplanning moet by die opstel aangeheg word.

Die tweede skryfstuk moet as prosesskryf benader word.

OPSTEL: PROSESSKRYF

By prosesskryf word die volgende verwag:

Beplanning: Kandidate beplan die opstel (dit kan tuis gedoen word. Kandidate mag egter net die beplanning in die klas inbring, bv. 'n breinkaart. Geen sinne word toegelaat nie. Geen Engels word toegelaat nie.)

Die volgende skryffases moet in die klas plaasvind:

Poging 1: Skryffase (Kandidate skryf die opstel in die klas. Hulle mag gebruik maak van woordeboeke en taalaantekeninge. Die onderwyser mag kandidate egter nie met frases of sinne help nie.)

Die opstel word ingehandig en die onderwyser redigeer/toon foute aan. Kodes mag hier gebruik word. (Kandidate se werk mag egter nie gekorrigeer word nie.) Aanbevelings word gemaak. Geen punt word toegeken nie.

Poging 2: Herskryf. Kandidate mag weereens 'n woordeboek of taalaantekeninge gebruik om hul werk te probeer verbeter. **(Geen hulp van onderwyser nie.)**

(Hierdie proses mag nog EEN keer herhaal word. Die opstel mag egter nie meer as twee keer deur die onderwyser geredigeer word nie.)

Die opstel word ingehandig en deur die onderwyser geassesseer.

AFDELING B GEMEENSKAPLIKE TAAK VIR ASSESSERING [20]

Die GTA sal deur die IEB voorsien word. In hierdie afdeling word slegs EEN skryftaak ingesluit.

AFDELING C LETTERKUNDE (derde genre: film, drama, kortverhale) [20]

Een toepaslike werkopdrag word hier vereis. Dit moet gebaseer wees op die voorgeskrewe werk wat as derde genre bestudeer is. Die doel van hierdie taak is om die genre op 'n ander manier te ontgin as waarop die ander genres geëksamineer word. (Hierdie taak moet nie soos die opstel-tipe vrae in die eksamen lyk nie, maar mag wel 'n respons in opstelvorm wees.)

Die opdrag/taak moet onder **gekontroleerde** omstandighede geskryf word en **mag nie as prosesskryf benader word nie**. Voorbereidingswerk in die vorm van 'n breindiagram met sleutelwoorde mag gebruik word. Ander stimulusmateriaal kan ook gebruik word: teks, foto's, filmskote, ens.

AFDELING D TOETSE (5 toetse – 30 punte elk) [10]

Hierdie toetse moet die soort vrae weerspieël wat in die eksterne eksamen gestel word, insluitende die gebruik van gegewe teks en die skep van nuwe teks. Die vrae moet gebaseer word op teks uit 'n verskeidenheid soorte genres.

Toets 1: Taal (30)

Toets 2: Begrip (30 punte) en opsomming (10 punte) – verwerk die punt tot 'n punt uit 30.

Toets 3: Gedigte (30)

Toets 4: Prosa (30)

OPMERKING: Transaksionele skryfwerk moet nie hier ingesluit word nie.

Toets 5 moet op die derde letterkunde-genre gebaseer wees. Hierdie toets moet nie as 'n responskryftaak benader word nie, maar as kontekstuele vrae.

AFDELING E   PROEFEKSAMEN**[20]**

Die volledige vraestelle en antwoordstelle moet in die portefeulje ingesluit word.

LET WEL:

Skole moet die IEB teen 28 Februarie elke jaar laat weet watter tekste uit die lys van voorgeskrewe werke hulle gekies het om te bestudeer.

MONDELINGE- EN LUISTERVAARDIGHEDE**[100]****LUISTER EN PRAAT
TAAL**

Hierdie take word intern geassesseer en ekstern gemodereer. Die evaluering van leerders se mondelinge vaardigheid behoort deurlopend plaas te vind en vaardighede in 'n verskeidenheid situasies behoort geassesseer te word. Dit is belangrik dat aktiwiteite wat op alle aspekte fokus, in die take ingesluit word. Die finale punt word as volg saamgestel:

Vorbereide praat en aanbieding

[20]

Lees: voorbereid en onvoorbereid

[20]

Kommunikatiewe aktiwiteite gedurende die jaar:

- Luisterstrategieë, begrip en kritiese bewustheid
- Onderwysers moet bewyse toon van minstens twee luisterbegriptoetse op hul mondelinge-sigblad. Kopieë van die luisterbegriptekeste en vrae moet aan die moderator voorgelê word.
- Terwyl eenwoord-antwoorde en luister vir feite en inligting tipe vrae ingesluit kan word in luistertoetse, moet aandag ook gegee word aan ander vaardighede.
- Leerders benodig vrae om te bepaal of hulle kan onderskei tussen feite en menings.
- Vrae oor afleiding en interpretasie, sowel as oor algemene inligting én spesifieke besonderhede moet ingesluit word.
- Daar moet ook 'n vraag wees wat evaluering betrek.
- Praatstrategieë: 'n Jaarpunt, gebaseer op bespreking van die voorgeskrewe werke, voorgeskrewe mondelinge tekste, eie leeswerk en die situasies soos voorgestel in die vaardighede, insluitend die volgende: dialoog, rolspel, debat, paneelbespreking, onderhandeling, konsensus oor sake, groepwerk, algemene gespreksvoering
- Onderwysers moet bewys lewer van vier verskillende gespreksstrategieë wat die volgende insluit:
  - Bespreking oor derde genre;
  - Eie keuse (x3).
  - Elkeen van bg. aspekte moet ongeveer dieselfde gewig in punte tel, d.w.s. verwerk tot 'n punt uit 10.

[20]

[40]

INTERPRETASIE VAN VEREISTES

SBA Leerderlêer

Hierdie riglyne moet saam met die eksamenvereistes en Nasionale Kurrikulumverklarings bestudeer word.

AANBIEDING

- Werkstukke moet in stewige, plat, liggewig A4-lêers ingedien word. Die bladsye moet stewig in die lêers geheg wees en plastiekkoeverte mag nie gebruik word nie.
- Kandidate se eksamennommers moet duidelik op die voorblad van die lêer aangebly word.
- Kandidate se name mag op die skryfstukke in die lêer verskyn.
- Skryfwerk moet netjies en leesbaar aangebly word, en slegs blou of swart ink moet gebruik word. Handgeskrewe/getikte opdragte moet onder gekontroleerde omstandighede uitgevoer word.
- 'n Verskeidenheid werkopdragte moet in die lêer aangebly word.
- Die volgorde waarin stukke in die lêer verskyn, moet ooreenstem met die volgorde op die voorblad.
- Werkstukke in elk van die verpligte afdelings moet saam geliasseer word met duidelike afskortings tussen elke afdeling.
- Die doel van die lêer is om onderwysers se assessering van leerders se skriftelike vaardighede te staaf. Onderwysers moet seker maak dat, benewens die GTA, die ander twee kategorieë (uitgebreide skryftake en opdragte oor die derde letterkundegenre) verteenwoordigend is en dat 'n verskeidenheid skryfstukke voorgelê word. **Die finale keuse moet nie net leerders se beste werk insluit nie. Die opdragte in die lêer moet leerders se algemene vaardigheidsvlak weerspieël.**
- Onderwysers moet seker maak dat hulle dieselfde beginsel vir die keuse van werkstukke by alle leerders toepas.
- Skole is self verantwoordelik vir interne moderering oor die verskillende klasgroepe heen.
- Die derde genre skryftaak moet akademies uitdagend wees. Die werk moet bewys lewer van begrip van die genre wat bestudeer is. Wanneer 'n filmteks bestudeer word, moet daar bewys gelewer word dat leerders filmiese taaltermen en filmtegniese verstaan.
- Die instruksies vir die opdrag en die kriteria vir assessering moet duidelik aangedui word.
- Elke werkstuk moet 'n opskrif hê.
- Daar moet bewys van assessering/evaluering by elke werkstuk wees.
- Kopiëring van studiegidse en plagiaat sal onder geen omstandighede geduld word nie.
- Daar moet streng gehou word by die vereiste lengte van skryftake.
- Punttoekenning van skryftake moet ooreenstem met die punttoekenning op die voorblad van die leerderlêer.
- Versierde lêers of werkstukke sal geen bonuspunte ontvang nie en word ontmoedig.
- Skole moet sertifiseer dat alle werk wat in die portefeulje ingesluit is, die kandidaat se eie werk is. Prosekkryfwerk-opdragte moet slegs bepunte word wanneer die finale kopie ingehandig word.
- Die rubriek vir die taak/vraag behoort 'n leerder se vlak van bevoegdheid vir elke leeruitkoms wat geassesseer word, aan te dui. Take en vrae behoort versigtig gekonstrueer/geformuleer te word sodat die punte wat behaal word, direk verband hou met die bevoegdheidsomskrywings en die graderingskode. Elke leerder se totale punt moet as 'n persentasie aangedui word. Hierdie persentasie moet voldoende bewys lewer van die leerder se vermoë, aanleg en toepassingsvaardigheid. Dit moet nie bloot 'n gemiddelde punt van al die skryfstukke aandui nie.

- Elke skool moet 'n puntetaal insluit, asook 'n tabel waarop die eksamennommer en punte (%) van kandidate in rangorde aangedui word.
- Die IEB is verantwoordelik vir die moderering van die skriftelike assessering (Leerderlêer).

INHOUD

Die vereistes sê duidelik watter skryfsoorte in die lêer ingesluit moet word. Let egter op die volgende:

- Die Gemeenskaplike Taak vir Assessering sluit een skryftaak in. Lengte en formaat sal gespesifiseer word.
- Die Nasionale moderator sal dié taak opstel en kriteria voorsien waarvolgens die taak geassesseer word. Die taak moet **onder gekontroleerde omstandighede** geskryf word. Onderwysers sal die taak intern assesseer. Waar daar meer as een Graad 12-onderwyser is, sal dit die vakhof se taak wees om die standaard van assessering te modereer. Die GTA- taak moet op vakgroeplak gemodereer word.
- Onderwysers moet seker maak dat leerders vertrouwd is met die uitleg en formaat van briewe. Waak egter daarteen om nie by ander transaksionele skryfsoorte te voorskriftelik te wees nie. Die vereistes van 'n werkopdrag bepaal dikwels die formaat daarvan en daarom moet daar buigzaamheid wees. (Onderwysers moet veral daarteen waak om nie dieselfde vereistes wat aan omvattende maatskappyverslae gestel word, in kort verslae te verwag nie; voorafbepaalde subopskrifte is hier selde van toepassing.) **Die klem moet val op paslike styl, register en uitleg vir die doel van 'n spesifieke skryfstuk.**
- Dit is belangrik dat elke leerder se skryftaak 'n eie identiteit weerspieël. Waar bronnemateriaal gebruik word, moet bronne erken word en 'n bronnelys moet voorsien word, indien nodig. Punte moet vir plagiaatpleging afgetrek word. **Indien daar twyfel bestaan oor die oorspronklikheid van 'n skryfstuk, moet so 'n stuk liefste nie in die lêer ingesluit word nie.**

ASSESSERING

(a) Algemene Kommentaar

By die assessering van 'n skryftaak moet daar gekyk word na die suksesvolle **kommunikasie** van so 'n skryfstuk. Dit behels die gebruik van toepaslike taalmiddele, struktuur en beeldspraak om effektief te kommunikeer.

Wanneer 'n skryfstuk beoordeel en geassesseer word, het dit meer praktiese waarde om die vlak van taalvaardigheid, asook die trefkrag en duidelikheid waarmee die skrywer kommunikeer, te probeer bepaal.

Effektiewe kommunikasie dui op 'n skrywer se begrip en kennis van die leser of gehoor tot wie hy sy kommunikasie rig. Daarom is dit belangrik dat die register wat gebruik word, moet pas by die teikengehoor.

(b) **Oorsigtelike assessering en die gebruik van 'n rubriek**

Oorsigtelike assessering is nuttig om aanvanklik die waarde van 'n skryfstuk te bepaal. Die leser kry 'n algemene indruk van hoe effektief daar in die skryfstuk gekommunikeer word. Op grond hiervan word 'n vlak aan die skryftaak toegeken. Hierna word 'n doelontwerpte rubriek gebruik. Albei prosesse bepaal uiteindelik die finale assesseringspunt.

(i) **Simboolkategorieë**

By die bepaling van 'n vlak moet onderwysers gelei word deur die bevoegdheidsomsrywings vir Skryf en Aanbied. Die volgende riglyne kan gebruik word:

- As die skrywer sy eie, unieke stempel op die taak afdruk, behoort 'n Vlak 7 of Vlak 6 aan die taak toegeken te word.
- 'n Vlak 7 vereis dat die skrywer se werk werklik tot die leser spreek.
- Taal en inhoud spreek as 'n hegte eenheid tot die leser.
- Die Vlak 7 maak voorsiening vir 'n 20% speling waar ander simbole slegs 'n 10% speling toelaat. Skryfwerk van werklik uitstaande gehalte behoort in die 90% kategorie te val.
- As die skryftaak goed hanteer is en die taalgebruik is bevredigend, is die taak minstens 'n Vlak 5 werd.
- Indien 'n skryftaak redelik korrek uitgevoer is, maar geen individuele karakter toon nie, behoort 'n Vlak 4 toegeken te word.
- In die Vlak 3 blyk dit duidelik dat 'n leerder sukkel met taal, die onderwerp swak hanteer en sukkel om homself duidelik uit te druk.
- 'n Vlak 2 dui op swak kommunikasievaardighede, gewoonlik as gevolg van 'n onvermoë om taal voldoende te ontgin en te beheer.

(ii) **Puntetoekenning**

Die punte-omvang binne die kategorieë word aangewend om die rangorde van 'n stel skriftelike werkopdragte te bepaal.

Onderwysers moet poog om nie aan alle leerders in 'n spesifieke simboolkategorie ongeveer dieselfde punt toe te ken nie. As goeie werk hoër as die gemiddeld beoordeel word en swak werk laer, sal dit nie gebeur nie. Die punt moet ooreenstem met die beskrywing in die rubriek vir die spesifieke vaardigheidsvlak wat bereik is.

(iii) **Die gebruik van rubrieke/skale/nasienmemorandums vir assessering**

'n Voorbeeld van 'n rubriek wat gebruik word om assessering in eksterne eksamens te standaardiseer, word by **Administrasie en ondersteunende dokumente (D14)** ingesluit. Dit kan as gids gebruik word vir interne assessering. Dié rubriek is ontwerp vir die assessering van opstelle en ander lang skryfstukke.

Wanneer 'n rubriek opgestel word, is dit belangrik om die assesseringskriteria so akkuraat as moontlik by die vaardighede wat geassesseer word, te pas.

(iv) **Belangrike dinge om op te let**

Onderwysers moet oopkop wees in hul benadering tot die beoordeling van skryfstukke. Waak daarteen om onnodig beïnvloed te word deur persoonlike, godsdienstige, dogmatiese of ideologiese standpunte of vooroordele.

Indien daar twyfel bestaan oor die vlak waarop 'n skryfstuk geplaas moet word, help dit om te besluit op 'n gradering wat ooreenstem met die bevoegdheidsvlak van die leerder se taalgebruik. Daarna kan 'n opwaartse of afwaartse verstelling gedoen word, afhangende van faktore soos toepaslikheid, mistasting, onsamehangende inhoud, vaagheid of ander faktore. Die finale punt sal dus sowel die bevoegdheid van die skrywer as sy onbevoegdheid wat die aanvanklike gradering bemoeilik het, weerspieël.

Dit is ook belangrik om te onthou dat sommige skryfvorms van so 'n aard is dat dit 'n groter indruk laat as ander. Dit beteken egter nie dat ander onopgesmukke take nie ook goeie skryfvaardigheid vereis nie. Waar sulke 'roetine-take' geassesseer word, moet onderwysers ook van die volle omvang van die beskikbare graderingskodes gebruik maak.

Leerders met leerhindernisse moet individueel beoordeel word ten opsigte van toegewings wat in portefeuljewerk gemaak word. Onderwysers moet eie diskresie gebruik of die IEB kontak om leiding in hierdie verband te ontvang.

By die assessering van leerders se werk moet die volgende in gedagte gehou word:

- Is die punt wat toegeken is 'n akkurate assessering van die effektiwiteit van die kommunikasie?
- Is die punt wat toegeken is 'n regverdigte weergawe van die skrywer se linguïstiese vermoë?
- Is 'n lae punt opsetlik toegeken om die leerder vir irriterende taalfoute of vreemde sienings te penaliseer?
- Spreek die skrywer korrek tot sy teikenleser of -groep?
- Is die toonaard (register) geskik vir die situasie en teikenleser?
- Sou die leser miskien die taak beter kon hanteer het as hy/sy dit onder gunstiger omstandighede geskryf het?

(c) **Rekord van punte**

Die punte van die stukke wat in die leerderlêer ingesluit word, moet op die **voorgeskrewe voorblad** (D9) ingevul word. Die instruksies moet gevolg word. Die punte op die voorblad moet ondersteun word deur bewyse in die lêer. Indien daar in uitsonderlike gevalle 'n punt toegeken is wat nie die ware vermoë van 'n leerder weerspieël nie, mag die onderwyser dié ongerymdheid in puntetoekenning motiveer. Dit moet ook deur die hoof onderteken wees.

Elke skool moet ook die **IEB-rangordelys** (D10) waarop die eksamennommer en die finale punt (%) van elke leerder in rangorde geskryf is, invul en onderteken.

(d) Moderering

Die doel van die moderering is om te verseker dat die voorskrifte van die leerplan en die eksamenvereistes nagekom is en dat standaarde van verskillende skole ooreenstem.

Kluster-moderering moet teen 15 September afgehandel wees. Nie alle take hoef teen hierdie datum afgehandel te wees nie.

Streeksmoderering vind plaas tussen 15 September en 15 Oktober.

Na aanleiding van die aanbeveling van streeksmoderatore mag 'n skool se onderwyserslêer en/of leerderlêers vir nasionale moderering aangevra word. Sentra waarvan die lêers die vorige jaar nie aan die vereistes voldoen het nie, sal versoek word om hulle lêers vir **nasionale moderering** voor te lê. Die lêers wat aangevra word, moet teen 7 November aan die IEB voorgelê word vir moderering.

MONDELINGE- EN LUISTERASSESSERING**1. ALGEMENE OPMERKINGS**

Mondeling word volgens vier kategorieë geassesseer en die puntestelling is soos volg:

- Luister 20%
- Lees: voorbereid en onvoorbereid 20%
- Voorbereide praat en aanbieding 20%
- Onvoorbereide gesprek 40%

Alle aspekte behoort gedurende die jaar in take en aktiwiteite aangespreek te word. Dit sluit spontane gesprekke oor onvoorbereide onderwerpe in, asook reaksie op vrae, die beantwoording van vrae oor voorgeskrewe werke, spontane vraagstelling en deelname aan 'n onderhoud.

Behalwe die assessering van leerders se lees- en praatvaardighede, word hul vermoë om te luister na wát gelees of gesê word, asook hul vermoë om krities daarop te reageer, geassesseer.

Leerders se mondelinge vermoë moet NIE op slegs een toets of eksamen gebaseer word nie, maar behoort met deurlopende assessering bepaal te word. Daar word dus nie van leerders by skole verwag om 'n formele mondeling-eksamen af te lê nie. Ideaal gesproke behoort daar meer as een assessering vir die hoofkomponente plaas te vind. Leerders behoort dus meer as een geleentheid te kry om hul vermoë in hardoplees, gesprekvoering en voorbereide aanbiedings gedurende die jaar te demonstreer. Dit is egter nie nodig dat alle leerders vir dieselfde opdrag geassesseer word nie – onderwysers kan dus besluit wanneer en hoe om leerders se mondelinge vermoë tydens verskeie lesse te assesser.

Om deurlopende assessering te implementeer en tyd te spaar, behoort mondelinge werk 'n integreerende deel van die onderrigprogram te wees. Baie geleentehede vir mondelinge werk duik op tydens letterkunde en leesperiodes, in die voorbereiding en bespreking van skriftelike werk, in begripsoefeninge en baie meer. Mondelinge assessering moet nie slegs gebaseer word op boeke wat gelees word vir gesprekvoering of die onderwerp wat voorberei is vir gesprekvoering nie. Daarbenewens kan punte ook op lukrake of informele wyse toegeken word uit die mondelinge assessering van ander aspekte van Afrikaans; dit kan selfs 'n uitvloeisel van georganiseerde buitemuurse bedrywighede wees. Onderwysers moet buigsaam en verbeeldingryk wees ten einde mondelinge assessering betekenisvol te maak en om daartoe by te dra dat leerders se mondelinge kommunikasievermoë verbeter.

Die voorgeskrewe werke behoort as grondslag vir sommige mondelinge assessering te dien. Die mondelinge moderator sal gesprek oor die voorgeskrewe werke aanmoedig tydens die modereringssessie. Alhoewel kennis en insig van die voorgeskrewe werke nie geskei kan word van die leerders se vermoë om daarvoor te praat nie, moet die fokus van hierdie mondelinge afdeling val op die vermoë van die leerders om 'n persoonlike respons te lewer op wat hy/sy gelees/gesien het, eerder as korrektheid van feite.

Leerders moet die voorbereide praatjie/aanbieding van die GTA tydens die modereringssessie aanbied. Sleutelkaarte mag gebruik word. Buiten die voorgeskrewe literêre werke moet leerders in staat wees om te praat oor ander tekste wat hulle gelees het of films wat hulle gesien het. Moedig leerders aan om ten minste **twee** van die volgende te lees: roman, kortverhale, koerantberigte en tydskrifartikels. Die moderator behoort ingelig te word van addisionele tekste wat leerders gelees het – 'n lys kan aan die moderator beskikbaar gestel word, óf die moderator kan leerders daarom vra tydens die modereringssessie. 'n **Persoonlike profielblad** (D2) is aangeheg. Elke leerder moet 'n vooraf voltooide profiel aan die Mondelinge Moderator kan toon indien hy/sy daarom vra.

2. MODERERING VAN MONDELINGE WERK

Die IEB sal moderatore aanwys om skole vanaf September tot in die middel van Oktober te besoek. Die doel van dié moderering is om die skoolassessering vir mondelinge werk te standaardiseer.

Skole sal in kennis gestel word van datums waarop hulle besoek van die moderator sal ontvang. Met die aankoms van die moderator moet die volgende aan die moderator beskikbaar gestel word:

- 'n lys met die name van al die leerders en die finale punt (uit 100) vir mondeling, in rangorde geplaas, sodat die moderator leerders uit die totale spektrum kan aanwys vir moderering.
- die puntetaal van die klas waarop besonderhede aangedui is van hoe die finale mondelinge punt saamgestel is.
- individuele leerders moet hul persoonlike profiele aan die moderator beskikbaar stel tydens mondelinge moderering

Die funksie van die moderator is om te verseker dat die voorskrifte van die sillabus en eksamenvereistes nagekom is en dat standarde ooreenstem met dié van ander skole. Op grond van eie moderering sal die moderator aanbevelings aan die IEB maak of die punte van die skool onvoorwaardelik aanvaar word en of daar aanpassings gemaak behoort te word.

Die moderator kan skole ook inlig aangaande sterk- of swakpunte van leerders. Waar die moderator en onderwyser/es se assessering van enkele leerders 'n groot verskil toon, behoort die verskille bespreek te word om te bepaal of sekere omstandighede daartoe bygedra het dat die punt wat die leerder behaal het, radikaal van vorige punte verskil.

3. RIGLYNE VIR ASSESSERING

In die assessering van baie aspekte van mondelinge werk, veral dié wat verband hou met die aanbieding van voorbereide en onvorbereide lees en gesprek, behoort die volgende sleutelaspekte in aanmerking geneem te word:

- Is die inhoud verstaan?
- Is die regte atmosfeer geskep?
- Het die groep aandagtig daarna geluister?
- Is effektiewe gehoorkontak bereik?
- Het die spreker goeie begrip van die onderwerp getoon, en kon hy/sy vrae daaroor met selfvertroue beantwoord?

Verder moet die onderstaande aspekte by die verskillende mondelinge afdelings in ag geneem word tydens die assessering van 'n leerder se vaardighede.

A. LEES Voorbereide lees

- Die teks wat gekies is, behoort twee-derde tot 'n driekwart bladsy lank te wees en die vlak van die taal en die inhoud behoort volwasse en gesofistikeerd te wees.
- Hardoplees is vir vermaak en/of oortuiging. Kommunikasie met die gehoor is van die uiterste belang.
- Leerders behoort 'n gepaste toon te gebruik, wat bewys dat die leerder die teks verstaan. Die gesig en oë moet 'wys' wat hulle lees.
- Die leser moet volle gebruik maak van pousering, variasie in tempo sowel as in toon en volume.
- Oogkontak is noodsaaklik. Die leser behoort op te kyk na sy/haar gehoor tydens belangrike frases en aan die einde van sommige sinne waar daar 'n natuurlike ruspouse is.
- Lesers moet die teks só hou dat oogkontak geredelik kan plaasvind en sodat hulle nie aflees na die tafel nie.
- Die leerders behoort 'n inleiding van een of ander aard te gee voordat hulle begin lees – die bron aandui of agtergrondkennis en redes gee waarom hulle dié spesifieke teks gekies het.

Onvorbereide lees

- Onvorbereide leestekste moet voldoende uitdagings aan leerders bied ten opsigte van interpretasie of vereenvoudiging (bv. dialoog, wisselende gemoedstemming, versigtige frasering van 'n redenasie).
- Onvorbereide lees word die beste in groepverband geëvalueer.
- Lees-met-begrip is die fokus van hierdie assessering – om te bepaal of die leser verstaan wat hy/sy lees.
- Die onvorbereide teks behoort op só 'n manier geles te word dat dit bewustheid van frasering en betekenis toon.
- Subtiliteit van toon en uitdrukking van gevoel word nie hier geëvalueer nie, aangesien die teks onbekend is.

B. VOORBEREIDE PRAATJIE/AANBIEDING

- Die vereiste is hier dat leerders met 'n gehoor moet kommunikeer en nie slegs met hulle moet praat nie. Eers dan is daar sprake van ware kommunikasie.
- Leerders behoort 'n onderwerp te kies wat vir hulle belangrik is. Ware entoesiasme en persoonlike oortuiging oor die onderwerp sal vanselfsprekend die kwaliteit van die aanbieding help bepaal.
- Die praatjie moenie bloot 'n feitlike aanbieding wees wat uit een of ander bron bekom is nie. Dit moet 'n standpunt stel en oortuigend wees.
- Idees moet op 'n duidelik gestruktureerde wyse aangebied word, met 'n paslike inleiding en 'n oortuigende, sterk slot.
- Inhoud behoort voldoende inligting en vindingryke idees te bevat.
- Gesofistikeerde taal behoort gebruik te word sonder om oormatig formeel te wees; goeie woordeskat moet gebruik word.
- Die voorbereide praatjie/aanbieding moet nie aangebied word asof dit redenaarskuns is nie. Terwyl die mondeling vooraf goed inge oefen behoort te wees om selfvertroue te verseker, behoort dit nooit uit die kop geleer te word of afgelees te word van 'n geskrewe teks nie. Die aanbied van 'n spontane mondeling en die vertroue verkry deur kennis van die onderwerp, is wat die gehoor die meeste waardeer.
- Leerders mag sleutelkaarte (met enkele woorde/frases op) gebruik. Volledige teks trek die aandag af en lei daartoe dat leerders aflees. Lees van 'n geskrewe teks moet streng gepenaliseer word.
- Leerders moet op 'n gemaklike wyse staan en natuurlike gebare, liggaamstaal en gesigsuitdrukking toon om betekenis oor te dra.
- Stemgebruik moet afgewissel word met betrekking tot toon, tempo en volume.
- Pousering behoort benut te word tussen afdelings. Moet nooit jaag nie – die gehoor het tyd nodig om te absorbeer wat gesê is.
- Oogkontak met die hele gehoor is noodsaaklik.
- Die manier waarop die aanbieder vrae hanteer, speel 'n belangrike rol in die assessering van die praatjie.
- 'PowerPoint®/rekenaar-aanbiedings mag hier ingesluit word, mits dit funksioneel is.
- Leerders sal ook praatjies voorberei vir debat, paneelbesprekings, die leiding neem van vergaderings, onderhoude, ens.

C. ONVOORBEREIDE GESPREK EN LUISTER

By alle soorte onvoorbereide praat moet die leerder bewys lewer dat hy/sy die korrekte register kan gebruik, 'n mening kan uitspreek en 'n idee kan ontwikkel, en vrae kan vra en beantwoord. 'n Verskeidenheid luister- en praattegnieke word hiervoor vereis.

Onvoorbereide respons

Dié assessering fokus hoofsaaklik op die leerder se vermoë om op sy voete te dink en homself/haarself vloeiend uit te druk sonder enige voorbereiding.

Klasbespreking

Verskeie geleenthede word hier geskep om te bepaal hoe suksesvol individuele leerders 'n standpunt kan stel, 'n argument regverdig, vrae formuleer en op vrae kan reageer.

Gesprekvoering

Hierdie assessering behoort meer te fokus op die leerder se deelname in 'n groep en die tegnieke van goeie gesprekvorming. Dit sluit die volgende in:

- die vermoë om belangstellend, sensitief en krities te luister;
- die vermoë om 'n gesprek aan die gang te hou – om kennis te neem van 'n saak, dit met ander te deel en nie die situasie te oorheers nie;
- die vermoë om duidelik op 'n hoofgedagte te konsentreer en die punt duidelik te stel;
- die vermoë om idees duidelik te orden en uit te druk en om effektief te kommunikeer deur goeie woordeskat te gebruik;
- die vermoë om vrae wat gevra word, te beantwoord en nie die vraag vaag te beantwoord of te omseil nie. (Indien die leerder geen antwoord op 'n vraag het nie, behoort hy/sy so te sê en met 'n teenvraag reageer of die gesprek in 'n ander rigting stuur.)

D. LUISTERBEGRIP

Die leerder behoort geassesseer te word op 'n wyse wat nie te veel skryfwerk of praat vereis nie, aangesien luister dan nie meer die fokus is nie. Die teks behoort een keer gelees te word terwyl die leerder aandagtig luister; lees 'n tweede keer terwyl die luisteraar aktief luister (notas neem). Ná die tweede lees moet vrae hardop voorgelees en beantwoord word.

- Die teks vir die luisterbegrip moet ongeveer 350 woorde lank wees.
- Die vrae moet volgens die verskillende kognitiewe vlakke opgestel word sodat daar nie slegs vrae van vlakke 1 en 2 voorkom nie. Daar moet vrae wees waar die leerder 'n gevolgtrekking maak sowel as evalueer.
- Die vrae vir die luisterbegrip moet aan die leerders voorgelees word en nie skriftelik aan hulle verskaf word nie.

RIGLYNE: FILMSTUDIE

1. Wanneer leerders oor films praat en skryf, moet hulle bewys lewer dat hulle hierdie medium en tegnieke verstaan en ook insig toon in die wyse waarop die regisseur betekenis skep in 'n rolprentteks. Hulle moet rolprenttaal en -terminologie sinvol kan gebruik en begrip toon van:
  - hoe en met watter effek die regisseur die kamera vir 'n spesifieke film aangewend het;
  - hoe en hoekom 'n spesifieke klankbaan en klankeffekte gebruik word;
  - hoe die rolverdeling plaasgevind het;
  - hoe rolprenttegnieke (bv. spesifieke kamerahoëke of redigering) aangewend is om 'n tema te suggereer of te belig, atmosfeer te skep of om spesifieke magsverhoudings daar te stel.

Dis belangrik om te besef dat dit nie genoeg is as 'n leerder bloot in staat is om 'n karakter en sy/haar rol in 'n film te beskryf nie; die leerder moet in staat wees om te verduidelik hoe die regisseur 'n karakter filmies skep of 'n sekere tema suggereer.

2. Daar word nie van leerders verwag om verstrengel te raak in ontoepaslike, esoteriese rolprentterminologie nie. Hulle moet egter in staat wees om bewys te lewer dat hulle visueel geletterd is. Daar word dus verwag dat hulle van die volgende tegnieke bewus gemaak word:

- die verskillende kameraskote en -hoeke kan identifiseer en die funksie daarvan in 'n raam verstaan;
- kan toon hoe redigering binne 'n teks plaasvind;
- kommentaar oor basiese kamerabewegings kan lewer: swenk ('panning'), spoor ('tracking'), knikke ('tilting'), in- en uitzoem en hoe dit binne 'n reeks opeenvolgende skote funksioneer;
- kommentaar kan lewer op die manier waarop lig en kleur aangewend is;
- kommentaar kan lewer op die gebruik van filmiese tegnieke soos rolverdeling, kostumering, grimering en gesigsuitdrukking;
- kommentaar kan lewer op die gebruik en effek van die klankbaan en dié se verhouding met die visuele aspek van die rolprent;
- kan onderskei tussen verskillende soorte klankbane (temamusiek, sinchroniserende en nie-sinchroniserende klankbane, en agtergrondmusiek), en die verskille in funksie en gebruik daarvan;
- kommentaar kan lewer op die samestelling van die verskillende rame; leerders behoort byvoorbeeld in staat te wees om die toneelskikking in 'n spesifieke raampie te bespreek, dinge soos: vooropstelling, agtergrondmateriaal, opposisies, wat doelbewus geïgnoreer is, ensovoorts;
- die terme indeks en ikoon gebruik (in plaas van letterlik/aanduidend en figuurlik/geïmpliseer).

DOEL VAN DIE TAALKURRIKULUM

Die kurrikulum vir die Verdere Onderwys en Opleidingsband stel alle leerders in staat om aan die vereistes te voldoen, insluitend die volgende doelwitte:

- Verbreed en verdiep taalbevoegdheids wat alreeds in die Algemene-Onderwys-en-Opleidingsband ontwikkel is. Dit sluit die abstrakte taalvaardighede in wat nodig is vir akademiese leer oor die kurrikulum heen.
- Leerders toon waardering vir die estetiese waarde en leesgenot van tekste, sodat hulle in staat is om met vertroue te luister, praat, lees/kyk en skryf/aanbied. Hierdie vaardighede en houdings vorm die grondslag vir lewenslange leer.
- Gebruik taal gepas in lewensgetroue kontekste met inagneming van die teikengroep, doel en konteks.
- Gebruik taal met vertroue om eie idees, sienings en emosies uit te druk en te regverdig ten einde selfstandige en analitiese denkers te word.
- Gebruik taal en verbeelding om menslike ervarings uit te beeld en te verken. Deur interaksie met kreatiewe tekste kan leerders oor hulle eie lewens en ervarings nadink en alternatiewe wêreldbeskouings oorweeg.
- Gebruik taal om inligting te verkry en te bestuur vir leer oor die kurrikulum heen en in 'n wye verskeidenheid ander kontekste. Inligtingsgeletterdheid is 'n noodsaaklike vaardigheid in die 'inligtingseeu' en vorm die grondslag vir lewenslange leer.
- Gebruik taal as 'n instrument vir kritiese en kreatiewe denke. Hierdie doelwit bevestig dat kennis sosiaal deur taal gekonstrueer word en dat daar 'n noue interaksie tussen taal en denke bestaan.

- Druk beredeneerde menings oor etiese kwessies en waardes uit. Om leerders in staat te stel om 'n eie waardesisteem te ontwikkel, behoort hulle aan tekste oor menseregte en verantwoordelikhede soos die regte van kinders, vroue, gestremdes en bejaardes blootgestel te word, asook aan kwessies wat verband hou met ras, kultuur, ideologie, klas, geloofsisteme, geslag, MIV en vigs, vryheid van uitdrukking, sensuur en die omgewing.
- Werk krities met 'n wye verskeidenheid tekste. Leerders behoort die perspektiewe, waardes en magsverhoudings wat onderliggend in tekste ingesluit is, te herken en te bevraagteken.
- Herken die ongelyke status van verskillende tale en taalvariëteite. Leerders is in staat om die oorheersing van enige taal of taalvariëteit te bevraagteken en om hul eie taalregte in 'n multikulturele samelewing te handhaaf.

ADMINISTRATIEWE EN ONDERSTEUNENDE DOKUMENTASIE

INHOUD:

- D1 Keuse uit Afdeling D van die voorgeskrewe werke
- D2 Mondeling: leerder-profielvorm
- D3 Rangordelys: mondeling
- D4 Afrikaans Eerste Addisionele Taal Mondeling Verslagvorm
- D5 Voorbereide gesprek: rubriek
- D6 Voorbereide lees: rubriek
- D7 Onvoorbereide lees: rubriek
- D8 Mondelinge gesprekvoering: rubriek
- D9 SGA-voorblad met verklaring van geloofwaardigheid
- D10 Rangordelys: SBA-punte
- D11 Terugvoerinstrument: Onderwyserslêer- en Leerderlêer
- D12 Klusterverslagvorm
- D13 Opstel Nasienskaal
- D14 Kort Skryfstuk Nasienskaal
- D15 Literêre Skryfstuk Nasienskaal
- D16 Die gebruik van tekste vir die onderrig van taal
- D17 Bloom se Taksonomie
- D18 Bloom se aangepaste taksonomie
- D19 KABV Veranderinge

D1 KEUSE UIT AFDELING D VAN DIE VOORGESKREWE WERKE

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL

Die volgende teks is uit die Voorgeskrewe Werke: Derde Genre gekies:

Die volgende teks is uit die voorgeskrewe werke vir Vraestel II gekies:

NAAM VAN SKOOL: _____

HANDTEKENING VAN ONDERWYSER: _____

DATUM: _____

Hierdie vorm moet voltooi word en teen 28 Februarie aan die IEB gestuur word.

D2 MONDELING: LEERDER-PROFIELVORM

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
MONDELING MODERERING: PERSOONLIKE PROFIEL
(Elke kandidaat moet dit voltooi en aan die moderator oorhandig)

Naam
Onderwerp/e vir voorbereide toespraak
Vorbereide lees verkry van:
Stokperdjies/Sport
Algemene belangstellings (buiten sport/stokperdjies) en toekomsplanne:
Onlangse films wat ek gesien het/onlangse boeke wat ek gelees het/plekke wat ek besoek het:

D3 RANGORDELYS: MONDELING

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
EERSTE ADDISIONELE TAAL
MONDELING ASSESERING

SENTRUMNOMMER

--	--	--	--	--	--

NAME VAN KANDIDATE INGEVUL VOLGENS RANGORDE VAN PUNTE (HOOG NA LAAG)

EKSAMENNOMMER

PUNT – 100

	EKSAMENNOMMER											PUNT – 100
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												

D4 AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL MONDELING TERUGVOERVORM

NATIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
EERSTE ADDISIONELE TAAL
MONDELING VERSLAG

SENTRUMNOMMER

--	--	--	--	--	--	--

Aanbieding van Formele GTA toesprake

Vorbereiding	
Inhoud	
Aanbieding	
Bewys van voorbereiding	
Algemeen	

Luisterbegrip

Bewys van 'n reeks luistervaardighede	
Algemeen	

Voorbereide lees

Voorbereiding	
Geskiktheid van keuse	
Kontak met gehoor: Lees vir hulle	
Begrip	
Algemeen	

Onvoorbereide lees

Kontak met gehoor: Lees vir hulle	
Begrip	
Algemeen	

Algemene bespreking

Vermoë om register te verander	
Vermoë van kandidate om met die moderator te kommunikeer	
Algemeen	

Ander kommentaar

Bewys van punteverspreiding	
Sterk areas	
Areas waaraan aandag geskenk moet word	
Gebruik van persoonlike profiele	
Algemene kommentaar	

D5 VOORBEREIDE TOESPRAAK: RUBRIEK

Kriteria vir Assessering: Voorbereide Mondeling	Vlak 7 100% – 80%	Vlak 6 79% – 70%	Vlak 5 69% – 60%	Vlak 4 59% – 50%	Vlak 3 49% – 40%	Vlak 2 39% – 30%	Vlak 1 29% – 0%
<p>Beplan en organiseer inhoud</p> <p>AS2: Beplan en doen navorsing vir mondelinge opdragte vlot en ekspressief aan te bied</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Organiseer inligting samehangend deur hoofgedagtes en toepaslike en akkurate ondersteunende besonderhede of voorbeelde te kies ✓ Berei 'n effektiewe inleiding en slot voor ✓ Sluit gepaste visuele, audio- en audiovisuele hulpmiddels in 	<p>Deeglike beplanning volgens doel, teikengroep, konteks en formaat. Treffende en effektiewe inleiding. Deeglike en weldeurdagte ontwikkeling van samehangende hoofgedagtes en ondersteunende besonderhede. Treffende slot – deeglik saamgevat. Inhoud is oorspronklik en kreatief.</p>	<p>Baie goeie beplanning volgens doel, teikengroep, konteks en formaat. Baie goeie en gepaste inleiding. Baie goeie en dikwels weldeurdagte ontwikkeling van samehangende hoofgedagtes en ondersteunende besonderhede. Baie goeie slot – sinvolle samevatting. Inhoud meestal oorspronklik en kreatief.</p>	<p>Goeie beplanning volgens doel, teikengroep, konteks en formaat. Doeltreffende inleiding. Goeie ontwikkeling van samehangende hoofgedagtes en ondersteunende besonderhede. Goeie slot – bevredigende samevatting. Inhoud oorspronklik en kreatief.</p>	<p>Bevredigende beplanning volgens doel, teikengroep, konteks en formaat. Gepaste inleiding. Aanvaarbare ontwikkeling van hoofgedagtes en besonderhede wat in 'n mate samehang toon. Aanvaarbare slot – nie baie hegte samehang nie. Inhoud oorspronklik, maar met min kreatiwiteit aangebied.</p>	<p>Voldoende beplanning volgens doel, teikengroep, konteks en formaat. Inleiding voldoende. Voldoende ontwikkeling van hoofgedagtes en besonderhede – min samehang. Redelike slot – hegte samevatting ontbreek. Inhoud soms oorspronklik, maar toon min kreatiwiteit.</p>	<p>Toon 'n mate van beplanning. Inleiding kwalik geslaagd en toon min belangstelling. Min tekens van ontwikkeling van hoofidees en besonderhede. Daar is nie 'n logiese vloeï van idees nie. Poging aangewend om aanbieding af te sluit. Inhoud toon min oorspronklikheid en byna geen kreatiwiteit nie.</p>	<p>Byna glad nie volgens doel, teikengroep, konteks en formaat nie. Waninterpretasie van opdrag. Inleiding onvoldoende of dit ontbreek. Geen ontwikkeling van idees nie. Geen bewys van 'n slot nie. Geen oorspronklike idees nie.</p>
<p>Toon navorsingsvaardighede</p> <p>AS2: Beplan en doen navorsing vir mondelinge opdragte vlot en ekspressief aan te bied</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Doen navorsing oor 'n onderwerp deur 'n verskeidenheid toepaslike bronne te gebruik 	<p>Oortuigende bewyse van 'n verskeidenheid toepaslike bronne. Deeglike insameling van nuwe en relevante inligting volgens opdrag.</p>	<p>Baie goeie bewyse van 'n verskeidenheid toepaslike bronne. Baie goeie insameling van nuwe en relevante inligting volgens opdrag.</p>	<p>Bevredigende bewyse van 'n verskeidenheid toepaslike bronne. Baie goeie insameling van nuwe en relevante inligting volgens opdrag.</p>	<p>Taamlike bewyse van 'n verskeidenheid toepaslike bronne. Goeie insameling van nuwe en relevante inligting volgens opdrag.</p>	<p>Genoegsame bewyse van 'n verskeidenheid toepaslike bronne. Insameling van nuwe en relevante inligting volgens opdrag.</p>	<p>Min bewys van toepaslike bronne gebruik. Min egte inhoud en die toespraak is meestal verhalend van aard. Dit kom nie voor as 'n voorbereide poging nie.</p>	<p>Byna geen bewys van toepaslike bronne gebruik nie. Byna geen nuwe inligting nie – baie irrelevante dinge wat genoem word.</p>

<p>Toon kritiese bewusheid van taalgebruik</p> <p>AS4: Toon kritiese bewusheid van taalgebruik in mondelinge situasies</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gebruik en evalueer gepaste style en registers volgens doel, teikengroep en konteks ✓ Identifiseer en gebruik 'n wye verskeidenheid oorredingstegnieke ✓ Maak afleidings en gevolgtrekkings en motiveer met oortuigende bewyse 	<p>Uitstekende gebruik van styl en register.</p> <p>Deeglike, volwasse woordeskat. Uitmuntende manipulerings van taal – uitstekende gevolgtrekkings en bewyse oortuigend aangebied. Uitsonderlike bewusheid van sensitiewe en respekvolle taalgebruik.</p>	<p>Baie goeie gebruik van styl en register.</p> <p>Baie goeie volwasse woordeskat. Baie goeie manipulerings van taal – baie goeie gevolgtrekkings en bewyse wat die gehoor oortuig. Baie goeie bewusheid van respekvolle en sensitiewe taalgebruik.</p>	<p>Goeie gebruik van styl en register.</p> <p>Goeie volwasse woordeskat. Goeie manipulerings van taal om doel te bereik – goeie gevolgtrekkings en bewyse wat die gehoor oortuig. Goeie bewusheid van respekvolle en sensitiewe taalgebruik.</p>	<p>Bevredigende gebruik van styl en register.</p> <p>Taamlik volwasse woordeskat. Bevredigende manipulerings van taal – ontlok gehoorreaksie. Bevredigende bewusheid van respekvolle en sensitiewe taalgebruik.</p>	<p>Baie min natuurlike en vloeiende gebruik van styl en register.</p> <p>Redelike woordeskat en taalgebruik. Wend poging aan om taal te manipuleer om doel te gebruik. Redelike bewusheid van respekvolle en sensitiewe taalgebruik.</p>	<p>Natuurlike en vloeiende gebruik van styl en register ontbreek meestal.</p> <p>Bepaalde woordeskat en taalgebruik. Sukkel baie met die manipulerings van taal om doel te bereik. Baie min bewus van respekvolle en sensitiewe taalgebruik.</p>	<p>Gebruik van register en styl foutief aangewend.</p> <p>Baie beperkte woordeskat en taalgebruik. Kan nie manipulerende taal gebruik nie.</p>
<p>Toon praat- en aanbiedingsvaardighede</p> <p>AS3: Toon vaardighede in die luister na en lewer van mondelinge aanbiedings</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gebruik en evalueer bekende retoriese middels soos retoriese vrae, pouses en herhalings ✓ Gebruik toon, stemprojeksie, tempo, oogkontak, liggaamshouding en gebare korrek en reageer gepas ✓ Spreek woorde uit sonder om betekenis te verwing 	<p>Baie duidelike, hoorbare artikulasie.</p> <p>Oogkontak, liggaamshouding en gebare uiters funksioneel en oortuigend.</p> <p>Die gehoor word effektief aangespreek.</p> <p>Baie selfversekerde en effektiewe gebruik van notas.</p>	<p>Duidelike, hoorbare artikulasie.</p> <p>Oogkontak, liggaamshouding en gebare baie funksioneel en oortuigend.</p> <p>Baie goeie skakeling met die gehoor.</p> <p>Selfversekerde, effektiewe gebruik van notas.</p>	<p>Duidelike, hoorbare artikulasie.</p> <p>Oogkontak, liggaamshouding en gebare is funksioneel en oortuigend.</p> <p>Goeie skakeling met gehoor.</p> <p>Selfversekerde, goeie gebruik van notas.</p>	<p>Bevredigende artikulasie en hoorbaarheid.</p> <p>Oogkontak, liggaamshouding en gebare taamlik funksioneel en gepas.</p> <p>Skakel voldoende met gehoor.</p> <p>Notas taamlik selfversekerd gebruik.</p>	<p>Redelike hoorbare artikulasie.</p> <p>Redelike oogkontak, liggaamshouding en gebare, maar dikwels geforseerd.</p> <p>Skakel in 'n mate met gehoor.</p> <p>Notagebruik is dikwels steurend - neig om af te lees.</p>	<p>Byna geen ekspressiwiteit nie – onduidelike artikulasie – byna onhoorbaar.</p> <p>Dit is moeilik om te kan volg, weens 'n eentonige lewering. Feitlik geen oogkontak word gemaak nie en die kandidaat lees sy/haar hele toespraak. Beweeg onnodig rond.</p>	<p>Onduidelike artikulasie - dikwels onhoorbaar en huiwerig, hakkellend. Beweeg onnodig.</p> <p>Geen kontak met die gehoor nie.</p> <p>Toespraak deurmekaar en sinneloos.</p> <p>Totaal afhanklik van notas.</p>

D6 VOORBEREIDE LEES: RUBRIEK

Kriteria vir Assessering: Voorbereide Lees	Vlak 7 100% – 80%	Vlak 6 79% – 70%	Vlak 5 69% – 60%	Vlak 4 59% – 50%	Vlak 3 49% – 40%	Vlak 2 39% – 30%	Vlak 1 29% – 0%
<p>Motivering vir keuse van leesteks</p> <p>AS2: Beplan en doen navorsing om mondelinge opdragte vlot en ekspressief aan te bied</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Berei 'n effektiewe inleiding en slot voor <p>AS4: Toon kritiese bewustheid van taatgebruik in mondelinge situasies</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gebruik en evalueer gepaste style en registers volgens doel, teikengroep en konteks ✓ Maak afleidings en gevolgtrekkings en motiveer met oortuigende bewyse 	<p>'n Weldeurdagte motivering wat oortuig.</p> <p>Die kandidaat bied 'n insigryke oorsig oor die leesteks wat die gehoor in staat stel om die teks in konteks te kan plaas. Gepaste register word gebruik en dit komplimenteer die kandidaat se tekskeuse uitstekend.</p>	<p>Baie goeie motivering wat oortuig. 'n Goeie oorsig oor die leesteks stel die gehoor in staat om die teks in konteks te plaas. Die register is gepas en die kandidaat gebruik die gekose register korrek; artikulasie is goed.</p>	<p>Motivering is bevredigend, maar die verduideliking daarvan is plekplek onduidelik of oppervlakkig. Die oorsig is voldoende, maar dit kort afronding en insig. Die register is oor die algemeen toepaslik alhoewel dit nie deurgaans volgehou word nie.</p>	<p>Die kandidaat bied 'n motivering aan, maar dis meestal persoonlik van aard en voorsien nie voldoende bewyse om sy/haar standpunt oor te dra nie. Die oorsig is voldoende, maar onafgerond. Die register is oor die algemeen korrek, maar sommige frases is ondoeltreffend en terloops.</p>	<p>Die motivering is te kort en baie oppervlakkig. Die kandidaat bied slegs 'n kort opsomming van die gebeure aan en gee nie redes waarom hy/sy die teks gekies het nie. Die register is ondoeltreffend en terloops.</p>	<p>Motivering is feitlik afwesig en is baie vaag en oppervlakkig. Dit lyk asof die kandidaat nie 'n motivering voorberei het nie en die register wat gebruik word, is totaal onvanpas.</p>	<p>Motivering ontbreek. Die kandidaat voorsien 'n titel en skrywer, maar niks verder nie. Die register wat gebruik word, is heeltemal onvanpas.</p>
Keuse van leesteks	<p>Uitstekende keuse van leesteks wat 'n groot indruk maak op die gehoor. Die wisseling van register, dialoog en styl in die teks dra by tot die buitengewone vertolking van die teks.</p>	<p>Baie goeie keuse van leesteks wat 'n groot indruk maak op die gehoor. Interessante dialoog wat lei tot wisseling in tempo en stemtoon verhoog die kwaliteit van die aanbieding.</p>	<p>Interessante keuse van teks wat 'n indruk maak op die gehoor. Die gekose teks stel die kandidaat in staat om die vereiste tegnieke op 'n bevredigende wyse toe te pas.</p>	<p>'n Redelik interessante teks. Alhoewel die kandidaat die vereistes van 'n goeie teks in gedagte gehou het, leen die teks hom nie daartoe dat die kandidaat die vereiste tegnieke doeltreffend kan toepas nie.</p>	<p>Die keuse van die leesteks is nie met oorleg gekies nie. Dit blyk asof die teks blindweg gekies is sonder om te besin oor hoe die vereiste leestegnieke die beste aangewend kan word.</p>	<p>'n Swak keuse van leesteks. Teks is bloot gekies op grond van beskikbaarheid sonder inagneming van die moontlikhede daarvan.</p>	<p>Teks is vervelig en ontoepaslik. Die teks is gekies sonder om die vereiste leestegnieke in ag te neem.</p>

<p>Aanbieding</p> <p>AS3: Toon vaardighede in die luister na en lewer van mondelinge aanbiedings</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ gebruik toon, stemprojeksie, tempo, oogkontak, liggaamshouding en gebare korrek en reageer gepas ✓ spreek woorde uit sonder om betekenis te verwing 	<p>Puik aanbieding. Lees vlot, onderhoudend en met selfvertroue – toon selfstandigheid. Korrekte leesspoed, pouses en intonasievariasie verhoog die kwaliteit van die voorlesing. Oogkontak word effektief aangewend. Gehoorreaksie toon groot belangstelling en betrokkenheid. Lees buitengewoon ekspressief en skep atmosfeer. Gebare, gesigsuitdrukking en liggaamstaal word effektief gebruik – verhoog daardeur betekenis. Uitstekende stemprojeksie en uitspraak.</p>	<p>Die leesaanbieding is van 'n hoë standaard. Lees vlot, onderhoudend, gevoelvol en skep atmosfeer. Leestempo, pouses en intonasie goed gevarieer. Baie goeie oogkontak. Gebare, gesigsuitdrukking en liggaamstaal word effektief en gepas gebruik om betekenis oor te dra. Baie goeie stemprojeksie en uitspraak.</p>	<p>Die standaard van lees is uiters bevredigend. Lees vlot, onderhoudend en gevoelvol. Goeie gebruik van frasing, pouses en intonasie. Goeie oogkontak. Gebare, gesigsuitdrukking en liggaamstaal word gebruik om betekenis oor te dra. Goeie stemprojeksie en uitspraak.</p>	<p>Lees taamlik vlot en onderhoudend. Nie baie gevoelvol nie. Gebruik frasing, pouses en stembuiging om betekenis te verhoog. Lees soms huiwerig of te vinnig, maar slaag nog daarin om leesspoed aan te pas. Bevredigende oogkontak vind plaas. Bevredigende gebare, gesigsuitdrukking en liggaamstaal dra redelik by tot betekenis. Lees duidelik en hoorbaar met bevredigende uitspraak.</p>	<p>Die lees kwaliteit is nie na wense nie. Die kandidaat lees nie vlot nie en stamel (stotter) soms by langer woorde. Min aandag word geskenk aan pousering, lees-tempo en intonasie. Minimale oogkontak vind plaas en die kandidaat is skynbaar nie altyd bewus van die fynere nuanses van die leesteks nie. Lees dikwels te vinnig of te stadig. Lees hoorbaar. Uitspraak affekteer nie betekenis nie.</p>	<p>Die lees kwaliteit is ontoereikend. Dit is moeilik om die leser te volg as gevolg van voortdurende stottering. Leesspoed is te vinnig of te stadig. Lees eentonig. Geen oogkontak vind plaas nie en daar is gevolglik geen interaksie met die gehoor nie. Lees nie altyd hoorbaar nie en woorde word dikwels verkeerd uitgespreek.</p>	<p>Lees swak – stotterend en sonder gevoel. Wend geen leestegnieke korrek aan nie – frasing en stembuiging is afwesig. Lees baie onduidelik – met swak artikulasie van woorde. Geen oogkontak nie. Gebaretaal lei aandag af en liggaamstaal is onvanpas. Baie senuweeagtig. Swak uitspraak maak die aanbieding amper onverstaanbaar.</p>
--	---	---	---	---	--	---	--

Kriteria vir Assessering: Onvoorbereide Lees	Vlak 7 100% – 80%	Vlak 6 79% – 70%	Vlak 5 69% – 60%	Vlak 4 59% – 50%	Vlak 3 49% – 40%	Vlak 2 39% – 30%	Vlak 1 29% – 0%
<p>Aanbieding</p> <p>AS3: Toon vaardighede in die luister na en lewer van mondelinge aanbiedings</p> <p>✓ Gebruik toon, stemprojeksie, tempo, oogkontak, liggaamshouding en gebare korrek en reageer gepas</p> <p>✓ Spreek woorde uit sonder om betekenis te verwing</p>	<p>Uitstaande vertolking van teks. Lees vlot.</p> <p>Tempo, frasiering, pouses en stembuiging is uitstekend gebruik en dra betekenis duidelik oor.</p> <p>Lees onderhoudend en buitengewoon ekspressief – atmosfeer word geskep.</p> <p>Uitstekende oogkontak. Reaksie van gehoor toon belangstelling en betrokkenheid.</p> <p>Puik interpretasie van teks wat dui op deeglike begrip.</p>	<p>Baie goeie vertolking van teks. Lees meestal vlot.</p> <p>Tempo, frasiering, pouses en stembuiging is effektief gebruik om betekenis oor te dra.</p> <p>Lees onderhoudend en gevoelvol – skep atmosfeer.</p> <p>Baie goeie oogkontak. Reaksie van gehoor dui op betrokkenheid.</p> <p>Interpretasie van teks is baie goed – die teks word ten volle begryp.</p>	<p>Goeie vertolking van teks. Lees vlot.</p> <p>Goeie gebruik van frasiering, pouses en stembuiging dra betekenis duidelik oor.</p> <p>Lees onderhoudend en redelik gevoelvol – skep in 'n mate atmosfeer.</p> <p>Goeie oogkontak. Redelike gehoorreaksie wat dui op betrokkenheid.</p> <p>Teks word goed begryp en interpretasie is goed.</p>	<p>Lees taamlik vlot.</p> <p>Gebruik frasiering, pouses en stembuiging voldoende om betekenis te verhoog.</p> <p>Lees redelik duidelik en hoorbaar. Soms te vinnig of te stadig, maar slaag nog daarin om leesspoed aan te pas. Uitspraak bevredigend.</p> <p>Min oogkontak. Gehoorkontak word wel bewerkstellig, maar gehoor word nie suksesvol betrek nie.</p> <p>Begrip en interpretasie van die teks is voldoende om betekenis oor te dra.</p>	<p>Lees eentonig.</p> <p>Frasiering, pouses en stembuiging nie altyd korrek gebruik nie – nie altyd maklik om die teks te volg nie a.g.v. huiwerige aanbieding.</p> <p>Die betekenis van die teks word oorgedra. Lees is hoorbaar en foutiewe uitspraak affekteer nie die betekenis nie.</p> <p>Ontlok soms gehoorreaksie, maar nie noodwendig doelbewus nie.</p> <p>Redelike begrip van teks en dra betekenis in 'n mate oor.</p>	<p>Lees sukkelend.</p> <p>Swak frasiering. Stembuiging is onnatuurlik. Woorde word soms herhaal en kandidaat sukkel met onbekende woorde. Punktuasie en sinskonstruksie word geïgnoreer.</p> <p>Kan nie die aandag van die gehoor behou nie. Die gehoor is volkome bewus van die leser se ongemak.</p> <p>Toon min begrip van die teks – dra nie betekenis korrek oor nie.</p>	<p>Lees swak, huiwerig, stotterend en sonder gevoel.</p> <p>Geen poging tot frasiering is aangewend nie. Stembuiging is afwesig.</p> <p>Swak stemprojeksie en uitspraak maak die aanbieding byna onverstaanbaar en onhoorbaar.</p> <p>Die gehoor toon geen belangstelling nie.</p> <p>Toon min begrip van die teks – betekenis word nie oorgedra nie. Die luisteraar kan nie die strekking van die teks volg nie.</p>

D8 MONDELINGE GESPREKVOERING: RUBRIEK

RUBRIEK VIR MONDELINGE GESPREKVOERING**AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL****'n Voorgestelde 10 punt – skaal vir die gradering van gesprekvoering**

Punt	Beskrywing	Simbool	Eienskappe/Kriteria
9 – 10	Uitstekend	A	<ul style="list-style-type: none"> i. Leerder se gesproke taal voldoen aan hoogste verwagtings. ii. Vaar uitstekend in al die onderstaande aspekte. iii. Interessante sienings; kan baie effektief standpunt stel en dit verdedig; baie goeie oordeel en kritiese vermoë.
7 – 8	Baie goed	A	<ul style="list-style-type: none"> i. Verstaan vrae oor die algemeen dadelik. Herfrasering selde nodig. Reageer bevredigend op voorbereide én onvoorbereide vrae. ii. Gebruik vrae effektief, bevraagteken 'n standpunt wanneer nodig en kan 'n argument volhou. Goeie kennis van die onderwerp en kan toepaslike idees voorstel. iii. Gebruik 'n wye verskeidenheid strukture, woordeskat en idiomatiese taal effektief. Praat met selfvertroue.
6 – 7	Goed	B	<ul style="list-style-type: none"> i. Verstaan vrae, maar ervaar soms probleme met onverwagte vrae; benodig dan herfrasering. ii. Sal soms vrae en uitdagings inisieer, maar is meer geneig om te reageer op inligting. iii. Gebruik 'n voldoende verskeidenheid taalstrukture, woordeskat en idiomatiese taal. Praat redelik vlot, maar huiwer soms.
5 – 6	Bevredigend	C	<ul style="list-style-type: none"> i. Ondervind geen probleme met verwagte vrae nie, en reageer redelik goed op onverwagte vrae, veral na herfrasering. ii. Vra nie baie vrae nie en bevraagteken ook nie standpunte nie. Beskik oor beperkte kennis, maar gebruik toepaslike inligting. iii. Gebruik 'n beperkte verskeidenheid sinstrukture en woordeskat; idiomatiese taal feitlik afwesig. Begaan enkele foute hiermee.
4 – 5	Redelik	D	<ul style="list-style-type: none"> i. Leerder ondervind enkele probleme met vrae, maar reageer voldoende wanneer vrae herhaal of herfraseer word. ii. Vra nie vrae nie en bevraagteken nie standpunte nie. Oor die algemeen paarswars, alhoewel nie altyd toepaslik nie. iii. Gebruik 'n beperkte verskeidenheid taalstrukture en woordeskat, maar baie min idiomatiese taal. Leerder begaan heelwat taalfoute.
2 – 4	Swak	E	<ul style="list-style-type: none"> i. Selfs voor die hand liggende vrae lewer probleme op, maar leerder poog om dit te beantwoord. ii. Toon onvolledige kennis en begrip van onderwerp, gee soms verkeerde en ontoepaslike antwoorde. iii. Leerder beskik oor gebrekkige woordeskat en gebruik foutiewe sinstrukture.

D9 SGA-VOORBLAD MET VERKLARING VAN GELOOFWAARDIGHEID

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
DEURLOPENDE ASSESSERING (PORTEFEULE – VOORBLAD)

NAAM VAN KANDIDAAT: _____

EKSAMENNOMMER: _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Alle stukke in hierdie portefeulje moet onder toets/gekontroleerde omstandighede uitgevoer word.				
		Moontlike Punt	Werklike Punt	Vlak Bereik
AFDELING A: OPSTEL (250-350 woorde)				
Opstel: Prosesskryf	1	30		
Opstel onder toetsomstandighede	2	30		
TOTAAL VIR HIERDIE AFDELING		30		
AFDELING B				
GEMEENSKAPLIKE TAAK VIR ASSESSERING (GTA) –Skryftaak	1	40		
TOTAAL VIR HIERDIE AFDELING		20		
AFDELING C				
LETTERKUNDE (3 ^{de} genre)	1	20		
TOTAAL VIR HIERDIE AFDELING		20		
AFDELING D				
Toets 1: Taal	1	30		
Toets 2: Begrip (30) & Opsomming (10) (Verwerk die twee punte na 30)	2	30		
Toets 3: Gedigte	3	30		
Toets 4: Prosa	4	30		
Toets 5: (3 ^{de} genre)	5	30		
TOTAAL VIR HIERDIE AFDELING		10		
AFDELING E				
Proefeksamen Vraestel I	1	100		
Proefeksamen Vraestel II	2	100		
TOTAAL VIR HIERDIE AFDELING		20		
TOTAAL		100		

Handtekening van Onderwyser: _____

Datum: _____

**NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
PORTEFEULJE**

Ek, _____, eksamennommer _____
verklaar hiermee dat al die werk wat as deel van die Afrikaanse Eerste Addisionele Taal portefeulje ingesluit is, my oorspronklike werk is sonder enige plagiaat of bystand van iemand anders waar dit nie toegelaat word nie.

_____
HANDTEKENING VAN KANDIDAAT

_____
DATUM

IEB COPYRIGHT

D10 RANGORDELYS: SGA-PUNTE

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
EERSTE ADDISIONELE TAAL
PORTEFEULJE

SENTRUMNOMMER

--	--	--	--	--	--

NAME VAN KANDIDATE INGEVUL VOLGENS RANGORDE VAN PUNTE
(HOOG NA LAAG)

EKSAMENNOMMER

PUNT – 100

	EKSAMENNOMMER											PUNT – 100
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												

D11 TERUGVOERINSTRUMENT: ONDERWYSERSLÊER EN LEERDERLÊER

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
NASIONALE MODERERING
ONDERWYSERSLÊER: TERUGVOERINSTRUMENT

SENTRUM NO: _____

Algemeen:

	Ja	Nee
Onderwyserslêer is logies en sistematies uiteengesit.		
Rangorde van finale SBA-punte vir alle kandidate is ingesluit.		
Vloediagram met alle punte van kandidate is ingesluit.		
Is elke taak/werkstuk duidelik geformuleer?		
Is die assesseringskriteria duidelik?		
Is die assessering sigbaar en geldig?		
Is die take/werkstukke geskik vir die ouderdomsgroep t.o.v. tema en onderwerp?		
Is die take/werkstukke se moeilikheidsgraad geskik vir graad 12?		
Is die punteverspreiding eweredig t.o.v. die volle reikwydte?		
Is die denkvlakke aangespreek en toegepas?		

Lang Skryfstukke:

	Ja	Nee
Onderwerpe is vars, oorspronklik en relevant vir Graad 12 kandidate.		
Daar is twee stukke van die korrekte lengte		
Daar is verskillende tipes: verhalend, beskrywend, beredenerend		
Die onderwyser het aangedui dat een van bg. opstelle prosesskryf vereis.		
Kriteria is duidelik en ondubbelsinnig		
Rubriek pas by doel van opdrag		
Daar is bewyse van interne moderering of terugvoer van vakgroepmoderering in die onderwyserslêer		

Kommentaar oor Lang Skryfstukke

GTA

	Ja	Nee
GTA onveranderd gebruik		
Daar is bewyse van interne moderering en terugvoer van vakgroepmoderering in die onderwyserslêer beskikbaar.		

Kommentaar op die GTA:

Derde Genre

	Ja	Nee
Kriteria is duidelik en ondubbelsinnig		
Spreek kognitiewe denkvlakke aan		
Die taak is akademies uitdagend		
Die taak is onder gekontroleerde en toetsomstandighede geskryf		
Daar is bewyse van alternatiewe assessering		
Rubriek pas by doel van opdrag		
Daar is bewyse van interne moderering in die onderwyserslêer.		

Kommentaar op Derde Genre:

Toetse

	Ja	Nee
Daar is vier toetse wat vraestel 1 en 2 se inhoud weerspieël		
Die toetse spreek kognitiewe denkvlakke aan		
Daar is 'n derde genre toets		
Toetse of eksamens van vorige jare is nie gebruik nie.		
Die riglyne vir nasien, kriteria en nasiensleutel is korrek		
Daar is bewyse van interne moderering in die onderwyserslêer.		

Kommentaar op die Toetsafdeling:

Vorbereidings-/Proefeksamen

	Ja	Nee
Vraestel 1 en 2 is korrek volgens vereiste		
Die vraestelle spreek kognitiewe denkvlakke aan		
Die vraestelle is nie vorige IEB vraestelle nie		
Die riglyne vir nasien, kriteria en nasiensleutel is korrek		
Daar is bewyse van interne moderering in die onderwyserslêer.		

Kommentaar op die Vorbereidings-/Proefeksamen:

Enige ander kommentaar:

Handtekening van Moderator: _____ **Datum:** _____

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT EKSAMEN
AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
NASIONALE MODERERING

ONDERWYSERS- EN LEERDERLÊER: TERUGVOERINSTRUMENT

SENTRUM NO: _____

Algemeen:

	Ja	Nee
Onderwyserslêer is logies en sistematies uiteengesit.		
Rangorde van finale SBA-punte vir alle kandidate is ingesluit.		
Is elke taak/werkstuk duidelik geformuleer?		
Is die assesseringskriteria duidelik?		
Is die assessering sigbaar en geldig?		
Is die take/werkstukke geskik vir die ouderdomsgroep t.o.v. tema en onderwerp?		
Is die take/werkstukke se moeilikheidsgraad geskik vir graad 12?		
Is die punteverspreiding eweredig t.o.v. die volle reikwydte?		
Is die denkvlakke aangespreek en toegepas?		

Lang Skryfstukke:

	Ja	Nee
Onderwerpe is vars, oorspronklik en relevant vir Graad 12 kandidate.		
Daar is twee stukke van die korrekte lengte		
Daar is verskillende tipes: verhalend, beskrywend, beredenerend		
Slegs een stuk is proesskryf		
Kriteria is duidelik en ondubbelsinnig		
Rubriek pas by doel van opdrag		
Nasiensleutel korrek toegepas		
Onderwyserskommentaar gepas en positief		
Daar is bewyse van interne moderering of terugvoer van vakgroepmoderering in die onderwyserslêer		

Kommentaar oor Lang Skryfstukke

GTA

	Ja	Nee
GTA onveranderd gebruik		
Rubriek korrek gebruik		
Nasiensubriek ingesluit		
Onderwyserskommentaar is sigbaar en geldig		
Daar is bewyse van interne moderering en terugvoer van vakgroepmoderering in die onderwyserslêer beskikbaar.		

Kommentaar op die GTA:

Derde Genre

	Ja	Nee
Kriteria is duidelik en ondubbelsinnig		
Spreek kognitiewe denkvakke aan		
Die taak is akademies uitdagend		
Die taak is onder gekontroleerde en toetsomstandighede geskryf		
Daar is bewyse van alternatiewe assessering		
Rubriek pas by doel van opdrag		
Daar is bewyse van interne moderering.		

Kommentaar op Derde Genre:

Toetse

	Ja	Nee
Daar is vier toetse wat vraestel 1 en 2 se inhoud weerspieël		
Die toetse spreek kognitiewe denkvlakke aan		
Daar is 'n derde genre toets		
Die riglyne vir nasien, kriteria en nasiensleutel is korrek		
Nasiensleutel korrek toegepas		
Standaard van assesseringsinstrumente is korrek		
Daar is bewyse van interne moderering.		

Kommentaar op die Toetsafdeling:

Vorbereidings-/Proefeksamen

	Ja	Nee
Vraestel 1 en 2 is korrek volgens vereiste		
Die vraestelle spreek kognitiewe denkvlakke aan		
Die vraestelle is nie vorige IEB vraestelle nie		
Die riglyne vir nasien, kriteria en nasiensleutel is korrek		
Daar is bewyse van interne moderering in die onderwyserslêer beskikbaar.		

Kommentaar op die Vorbereidings-/Proefeksamen:

Enige ander kommentaar:

Handtekening van Moderator: _____ **Datum:** _____

D12 VAKGROEP TERUGVOERVORM

NATIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
EERSTE ADDISIONELE TAAL
KONTROLE VAN TWEDE VAKGROEP VERGADERING

Die onderwyser wat 'n skool se Graad 12 portefeuljestukke kontroleer om standarde te monitor, moet hierdie vorm voltooi, dateer en onderteken. Die klusterleier sien toe dat die voltooide vorms onmiddellik ná die kontrole-proses aan die IEB gefaks word by: 0865294891. 'n Kopie van die vorm **moet** by die onderwyserslêer ingesluit word.

Onderwyser se naam	Skool:
Kontroleerder se naam	Skool:
Gemodereerde taak:	
Taak voldoen aan die vereistes	Nasienriglyne vir die taak is beskikbaar
Taak voldoen aan die vereiste standaard	
Nasienriglyne/rubriek is toepaslik en betekenisvol	
Kontrole opmerkings: Let asseblief op dat geen kontroleerder punte mag verander nie. Dit is egter belangrik dat die kontroleerder betekenisvolle opmerkings moet maak om sy/haar mede-onderwyser by te staan.	
Addisionele kommentaar:	
KONTROLEERDER SE HANDTEKENING:	DATUM:
KLUSTERLEIER SE HANDTEKENING:	DATUM:

D13 OPSTEL NASIENSKAAL

30 PUNTE	KODE 7 Uitmuntend 80 – 100%	KODE 6 Verdienstelik 70 – 79%	KODE 5 Beduidend 60 – 69%	KODE 4 Voldoende 50 – 59%	KODE 3 Matig 40 – 49%	KODE 2 Basies 30 – 39%	KODE 1 Ontoereikend 0 – 29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT 20 PUNTE	<p>16 – 20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gespesialiseerde kennis • van vereiste van teks. • Gedissiplineerde skryfwerk, behou deurgaans algehele fokus; geen afwykings nie. • Teks, algeheel samehangend ; alle detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n feitlik foutlose, gepaste teks. • Al die nodige reëls vir die formaat is toegepas/ uitmuntend. 	<p>14 – 15½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goeie kennis van vereistes van teks. • Gedissiplineerde skryfwerk, behou fokus; byna geen afwykings nie. • Inhoud en idees samehangend, alle detail ondersteun by die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n goed saam gestelde, gepaste teks. • Al die nodige reëls vir die formaat is toegepas/ verdienstelik 	<p>12 – 13½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redelike kennis van vereistes van teks. • Behou fokus, onbenullige afwykings. • Inhoud en idees samehangend detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n gepaste, goeie teks. • Die meeste van die nodige reëls vir die formaat is toegepas/ beduidend. 	<p>10 – 11½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende kennis van vereistes van teks. • Inhoud wyk af van onderwerp, maar dit belemmer nie die oorhoofse betekenis nie. • Inhoud en idees voldoende samehangend, sommige van die detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n bevredigende teks. • Kennis van die nodige reëls vir die formaat is voldoende. 	<p>8 – 9½</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'n Gemiddelde kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon oppervlakkige fokus. • Wyk af van onderwerp; betekenis is plek-plek vaag. • Inhoud en idees gemiddeld, samehangend, basiese detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n gemiddeld/ redelike, verstaanbare teks. • Kennis van die nodige reëls vir die formaat is gemiddeld, kritiese, nalatige foute is begaan. 	<p>6 – 7½</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'n Elementêre kennis van vereistes teks. Respons op geskrewe teks toon 'n beperkte fokus. • Inhoud wyk af van onderwerp; betekenis is plek-plek verwarrend. • Inhoud en idees omtrent nie samehangend, min detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging gebrekkig, teks nie goed aangebied nie. • Kennis van die nodige reëls vir die formaat is vaag. 	<p>0 – 5½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen kennis van vereistes van teks nie. -Inhoud wyk af van Onderwerp, betekenis is plek-plek verwarrend. • Inhoud en idees is nie samehangend nie te min detail ondersteun die onderwerp. • Beplanning en/of eerste poging afwesig/nie gedoen nie. Swak aanbieding van teks. • Geen kennis van die nodige reëls vir die formaat nie.
TAAL, STYL EN REDIGERING 10 PUNTE	<p>8 – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is grammatikaal akkuraat; sinne goed saamgestel. • Woordeskat is baie toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. • Styl, toon en register baie toepaslik. • Teks feitlik foutloos na proeflees en redigering. 	<p>7 – 7½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is grammatikaal akkuraat; sinne goed saamgestel. • Woordeskat is meestal toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. • Styl, toon en register meestal toepaslik. • Teks oorwegend foutloos na proeflees en redigering. 	<p>6 – 6½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is grammatikaal maklik om te lees; sinne is goed saamgestel. • Woordeskat is toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. • Styl, toon en register oor die algemeen toepaslik. • Teks meestal foutloos na proeflees en redigering. 	<p>5 – 5½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is voldoende saamgestel ten spyte van foute. • Woordeskat is voldoende vir doel van teks, gehoor en konteks. • Styl, toon en register voldoende. • Teks het steeds foute na proeflees en redigering. 	<p>4 – 4½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is basies saamgestel. Verskeie foute. • Woordeskat is beperk en nie baie van pas vir doel van teks, gehoor en konteks. • Styl, toon en register toon gebreke. • -Teks het steeds baie foute na proeflees en redigering. 	<p>3 – 3½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is swak en moeilik om te volg. • Woordeskat benodig remediëring en is nie geskik vir doel van teks, gehoor en konteks nie. • Styl, toon en register nie geskik vir onderwerp nie. • Teks is besaai met foute ten spyte van proeflees en redigering. 	<p>0 – 2½</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teks is swak saamgestel en verwarrend. • Woordeskat benodig ernstige remediëring en is nie toepaslik vir doel van teks. • Styl, toon en register pas nie by onderwerp nie. • Opstel is besaai met foute en verward ten spyte van proeflees en redigering.

D14 KORT SKRYFSTUK NASIENSKAAL

20 PUNTE (20 ÷ 2) = 10	KODE 7 Uitmundend 80 – 100%	KODE 6 Verdiensielik 70 – 79%	KODE 5: Beduidend 60 – 69%	KODE 4 Voldoende 50 – 59%	KODE 3 Matig 40 – 49%	KODE 2 Basies 30 – 39%	KODE 1 Ontoereikend 0 – 29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT 13 PUNTE	10½ – 13 <ul style="list-style-type: none"> Gespesialiseerde kennis van vereistes van teks. Gedissiplineerde skryfwerk; behou deurgaans algehele fokus, geen afwykings. Inhoud en idees algeheel Samehangend, alle detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n feitlik foutlose, gepaste teks. Al die nodige reëls vir die formaat is toegepas/ Uitmundend. 	9½ – 10 <ul style="list-style-type: none"> Goeie kennis van vereistes van teks. Gedissiplineerde Skryfwerk, behou fokus, byna geen afwykings nie. Inhoud en idees: Samehangend, alle detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n goed saamgestelde, gepaste teks. Al die nodige reëls vir die formaat is toegepas/Verdiensielik. 	8 – 9 <ul style="list-style-type: none"> Redelike kennis van vereistes van teks. Behou fokus, onbenullige afwykings. Inhoud en idees samehangend, details ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n gepaste, goeie teks. Meeste van die nodige reëls vir die formaat is toegepas/beduidend. 	6½ – 7½ <ul style="list-style-type: none"> Voldoende kennis van vereistes van teks. Inhoud wyk af van onderwerp, maar dit belemmer nie die betekenis nie. Inhoud en idees voldoende samehangend, sommige van die detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n bevredigende teks. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is voldoende. 	5½ – 6 <ul style="list-style-type: none"> Gemiddelde kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon 'n oppervlakkige fokus. Inhoud wyk af van onderwerp, betekenis is plek-plek vaag. Inhoud en idees gemiddeld samehangend; basiese detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging: lei tot 'n gemiddelde/ redelike, verstaanbare teks. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is gemiddeld. Kritiese, nalatige foute is begaan. 	4 – 5 <ul style="list-style-type: none"> Elementêre kennis van vereistes teks. Respons op geskrewe teks toon 'n beperkte fokus. Inhoud wyk af van onderwerp, betekenis is plek-plek verwarrend. Inhoud en idees min samehangend, min detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging gebrekkig. Teks nie goed aangebied nie. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is vaag. 	0 – 3½ <ul style="list-style-type: none"> Geen kennis van vereistes van teks nie. Inhoud wyk af van onderwerp, betekenis is plek-plek verwarrend. Inhoud en idees nie samehangend nie, te min detail ondersteun die onderwerp. Beplanning en/of eerste poging nie gedoen nie. Swak aanbieding van teks. Geen kennis van die nodige reëls vir die formaat nie.
TAAL, STYL EN REDIGERING 7 PUNTE	6 – 7 <ul style="list-style-type: none"> Teks is grammatikaal akkuraat, sinne goed saamgestel. Woordeskat is baie toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register baie toepaslik. Teks feitlik foutloos na proeflees en redigering. 	5 – 5½ <ul style="list-style-type: none"> Teks is grammatikaal akkuraat, sinne goed saamgestel. Woordeskat is meestal toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register meestal toepaslik. Teks oorwegend foutloos na proeflees en redigering. 	4½ <ul style="list-style-type: none"> Teks is grammatikaal maklik om te lees, sinne is goed saamgestel. Woordeskat is toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register oor die algemeen toepaslik. Teks meestal foutloos na proeflees en redigering. 	3½ – 4 <ul style="list-style-type: none"> Teks is voldoende saamgestel ten spyte van foute. Woordeskat is voldoende vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register voldoende. Teks het steeds foute na proeflees en redigering. . 	3 <ul style="list-style-type: none"> Teks is basies saamgestel. Verskeie foute. Woordeskat is beperk en nie baie van pas vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register toon gebreke. Teks het steeds baie foute na proeflees en redigering. 	2½ <ul style="list-style-type: none"> Teks is swak en moeilik om te volg. Woordeskat benodig remediëring en is nie geskik vir doel van teks, gehoor en konteks nie. Styl, toon en register nie geskik vir onderwerp nie. Teks is besaai met foute ten spyte van proeflees en redigering. 	0 – 2 <ul style="list-style-type: none"> Teks is swak saamgestel en verwarrend. Woordeskat benodig ernstige remediëring en is nie toepaslik vir doel van teks. Styl, toon en register pas nie by onderwerp nie. Teks is besaai met foute en verward ten spyte van proeflees en redigering.

D15 LITERÊRE SKRYFSTUK NASIENSKAAL

Kode en punteindeling		INHOUD (15) Interpretasie van vraag. Argument, regverdiging en begrip van literêre teks.		TAAL EN STRUKTUUR (5) Struktuur, logiese vloei van aanbieding. Taal, toon en styl gebruik in opstel.
Kode 7 A 80 – 100%	12 – 15 punte	'n Grondige interpretasie van vraag, alle aspekte van vraag is volledig ondersoek. Uitstekende respons (90+, uitstaande respons) Verskeidenheid argumente breedvoerig ondersteun deur teks. Uitstekende begrip van genre en voorgeskrewe teks.	4 – 5 punte	Samehangende teks geproduseer. Uitstekende antwoord. Argumente goed gestruktureer en duidelik ontwikkel. Tal, toon en styl volwasse aangewend, indrukwekkend, korrek.
Kode 6 B 70 – 79%	11 punte	'n Bo die gemiddelde interpretasie van vraag. Alle aspekte van vraag is volledig ondersoek. Gedetailleerde respons. Verskeie grondige argumente gegee, goed ondersteun deur teks. Baie goeie begrip van genre en teks.	3½ punte	Opstel goed gestruktureer. Argumente en gedagtes maklik om te volg. Taal, toon en styl korrek en gepas vir doel. Goeie aanbieding.
Kode 5 C 60 – 69%	9 – 10 punte	Toon begrip en het vraag goed geïnterpreteer. Redelik gedetailleerde respons op vraag. Sommige grondige argumente gegee, maar nie almal is so goed gemotiveer as wat dit kon nie.	3 punte	Duidelike struktuur en logiese vloei van gedagtes. Vloei van gedagtes kan gevolg word. Taal, toon en styl korrek.
Kode 4 D 50 – 59%	8 punte	Redelike interpretasie van vraag, nie alle aspekte deeglik verken nie. Sommige goeie punte wat vraag steun. Die meeste argumente ondersteun maar bewyse is nie altyd oortuigend nie. Basiese begrip van genre en teks.	2½ punte	Bewys van struktuur. Opstel toon 'n gebrek aan goed gestruktureerde vloei van gedagtes en samehang. Taalfoute min, toon en styl hoofsaaklik geskik. Paragrafering meestal korrek.
Kode 3 E 40 – 49%	6 – 7 punte	'n Baie gewoon, middelmatige poging om die vraag te beantwoord. Min diepliggende kennis en min bewyse uit teks. Leerder begryp/ken teks nie ten volle nie.	2 punte	Beplanning in die struktuur toon tekens van foute. Argumente nie logies nie. Paragrafering foutief. Taalfoute teenwoordig. Toon en styl nie geskik vir die doel van akademiese skryfwerk nie.
Kode 2 F 30 – 39%	5 punte	Swak begrip van vraag. Respons herhalend en wyk soms af van onderwerp. Geen klinkklare argumente nie – foutiewe interpretasie. Argumente nie ondersteun deur teks nie. Baie swak begrip van teks en genre.	1½ punte	Swak aanbieding en gebrek aan beplande struktuur belemmer die vloei van gedagtes. Taalfoute en foutiewe styl maak dit grootliks 'n onsuksesvolle skryfstuk.
Kode 1 F – H 0 – 29%	0 – 4 punte	Respons besit sommige skakeling met vraag, maar argumente moeilik om te volg of grootliks irrelevant. Swak poging om vraag te beantwoord. Die paar relevante punte het geen regverdiging uit teks nie. Baie swak begrip van teks en genre.	0 – 1 punte	Moeilik om te bepaal of vraag beantwoord is. Geen bewys van beplande struktuur of logiese uiteensetting nie. Geen paragrafering of samehang nie. Swak taal. Foutiewe styl en toon.

D16 DIE GEBRUIK VAN TEKSTE VIR DIE ONDERRIG VAN TAAL

TEKSTE OM TE GEBRUIK TYDENS DIE GEÏNTEGREERDE ONDERRIG VAN EERSTE ADDISIONELE TAAL, GRAAD 10 – 12**LITERÊRE TEKSTE**

Biografie, drama, essay, filmstudie, kortverhale, outobiografie, poësie, roman, volksvertelling (folklore)

Verdere genres wat in Grade 10 tot 12 behandel word, sluit in transaksionele, naslaan, kreatiewe, visuele, audio-, oudiovisuele en multimediatekste.

'n Wye keuse van tekste moet oor 'n periode van drie jaar in geïntegreerde onderrig gebruik word.

TEKSTE OM TE PRODUSEER TYDENS DIE GEÏNTEGREERDE ONDERRIG VAN EERSTE ADDISIONELE TAAL, GRAAD 10 – 12

('n Seleksie van tekste wat in Grade 10 tot 12 geproduseer behoort te word.)

Transaksionele tekste:

Advertensies

Agendas en notules

Brosjures

Curriculum Vitae

Dialoë

E-pos boodskappe

Fakse

Formele en informele briewe aan die pers

Formele briewe: aansoek, versoek, klagte, simpatie, uitnodiging, bedanking, gelukwensing, sakebrief

Huldeblyke

Koerantberigte

Kort teksboodskappe (SMS)

Memoranda

Pamflette

Poskaarte

Resensies

Tydskrif- en koerantartikels

Uitnodigings

Verslae (formeel en informeel)

Vorms (invul)

Vriendskaplike briewe

Kreatiewe tekste:

Opstelle: verhalend, beskrywend, bespiegeland, argumenterend, feitelik en beredenerend, response op letterkunde

Naslaan- en informatiewe tekste:

Aanwysings, instruksies, kopkaarte, vloedigramme, navorsingsopdragte, notas, luisteraantekeninge, opsommings, woordeboekinskrywings

Mondelinge, visuele, en multimediatekste:

Aanbiedings met grafiese en/of klankeffekte, advertensies, dialoë, formele en informele toesprake, navorsingsprojekte, onderhoude, plakkate, slagspreuke, leuses, strooibiljette

Nie-verpligte tekste vir verryking: dramatisering, storievertelling, radio- en televisienuus, radio- en televisiedramas, paneelbesprekings, eie kortverhale/gedigte/toneelstukke, strokiesprente, strokiesverhale, grappe, tekens, ens.

D17 BLOOM SE TAKSONOMIE

Bloom se Taksonomie

Vlak	Beskrywing	Verduideliking	Vrae	Moontlike Aktiwiteite	Werkwoorde
7	Evaluering	Die vermoë om waarde te bepaal, oordeel aan die dag te lê, eie mening uit te spreek en te motiveer.	<p>Motiveer jou standpunt/argument. Hoe effektief is ...?</p> <p>Is die slot geloofwaardig? Motiveer jou antwoord. Is die verandering in ... geloofwaardig? Verduidelik waarom jy so dink. Watter veranderinge beveel jy aan? Stem ... se woorde en daede ooreen? Motiveer jou standpunt deur bewyse uit die teks te gee. Hoe sal jy die krisis hanteer? Watter rol speel toeval in die verhaal? Vergelyk die verhaal met 'n ander verhaal wat dieselfde tema het. Is daar 'n beter oplossing vir ...? Motiveer jou siening. Bepaal die waarde van ...</p>	<p>Vergelyk en diskrimineer tussen idees, beoordeel waarde van teorieë, aanbiedings, maak keuses gebaseer op verstandige argumente, toets waarde van getuieis, herken subjektiwiteit Stel 'n lys van kriteria op vir ... Ontwerp 'n evalueringsvorm vir ... Skryf 'n verslag oor ... Debatteer ... Skryf 'n brief om veranderinge aan te beveel vir ... Formuleer jou opinie oor ... Motiveer jou standpunt. Vergelyk die roman met die filmweergawe daarvan. Stel 'n toets op oor ... Lewer kommentaar op die toets oor ...</p>	<p>Aanbeveel, beoordeel/evalueer, bepaal, besluit/oordeel, bewys, gee jou mening, hoe dink jy, lewer kritiek, oorweeg, takseer, verdedig, vergelyk, voorspel, interpreteer.</p>
6	Sintese	Die vermoë om losstaande onderdele kreatief tot 'n geheel saam te voeg.	<p>Wat sal gebeur as ...? Het jy 'n voorstel vir ...? Vertel wat gebeur vanuit die gesigspunt van ... Wat sou 'n oplossing kon wees vir ...? Watter ander maniere is daar om ...? Veronderstel ... het nie so gereageer nie. Wat sou dan gebeur het?</p>	<p>Gebruik gegewe idees om nuwes te skep, veralgemeen vanuit gegewe feite, trek verbande tussen verskeie gebiede, voorspel, maak gevolgtrekkings. Ontwerp 'n nuwe stofomslag vir die boek. Herskryf die teks as 'n toneelstuk. Skep 'n nuwe produk om ... Gebruik dieselfde karakters en verhaalpatroon om jou eie verhaal te skryf. Bou 'n model van die dorpie/buurt waar die verhaal afspeel. Beplan die advertensieveldtog. Beplan 'n bemarkingstrategie. Vind 'n manier om ...</p>	<p>Beplan/ontwerp, bou/skep/konstrueer, formuleer/skryf, hersien, produseer, rangskik, simboliseer, dramatiseer, illustreer, kombineer, komponeer, kontrasteer, ontwikkel, spekulereer/veralgemeen, verduidelik hoe, voorspel.</p>
5	Analise/ Ontleding	Die vermoë om te ontleed, 'n geheel in fyner dele te verdeel en om onderliggende verbande raak te sien.	<p>Toon aan deur watter ontwikkelingsproses ... gaan. Identifiseer die verskillende stadia van ontwikkeling van die intrige. Verduidelik simboliek in die teks. Gaan die gebruik van vooruitskouting en terugflitse in die verhaal na. Watter gebeure is nie logies nie? Motiveer jou antwoord. Wat is die tema? Wat moet logies volg op ...? Hoe kan die verhaal ook eindig? Wat gee aanleiding tot ...?</p>	<p>Sien patrone, organisering van dele, herkenning van versteekte betekenis, identifisering van komponente. Stel 'n vraelys op oor die inligting. Skryf 'n advertensie om die produk te verkoop. Gee die verskillende stadia in 'n grafiek-vloeiagram weer. Rapporteer oor ... Skryf 'n koerantverslag oor ...</p>	<p>Analiseer, ontleed, bepaal, differensieer, onderskei, dui die verskil aan, gee bewyse, gee nog voorbeelde, gee oplossings vir, identifiseer, kategoriseer, klassifiseer, rangskik, selekteer, toon aan, verdeel, vergelyk, wat is die doel/oorsaak, wat sal die gevolg wees</p>

4	Toepassing	Die vermoë om verworwe kennis wat hy/sy begryp, toe te pas in nuwe situasies.	Hoe sal jy optree as ... met jou gebeur? Dramatiseer die episode toe ... Stel jou voor jy is ... Wat sal jy doen as ...? Maak 'n skets van die ..., m.b.v. die verhaalinligting. Groepeer volgens ... Stel instruksies op om ... Wat sal verander as ...? Kon dit gebeur het in ...? Wanneer sal dit kan gebeur?	Gebruik inligting, gebruik metodes, konsepte, teorieë in nuwe situasies, los probleme op deur verlangde vaardighede of kennis te gebruik. Ontwerp 'n speletjie om sekere feite in te skerp. Gee die feite in 'n berig/artikel/verhaal/liedjie weer. Gebruik sketse om 'n bepaalde aspek mee te demonstreer. Groepeer feite en herskryf dit in tabelvorm.	Bereken, demonstreer, dramatiseer, gebruik, gee 'n voorbeeld, illustreer, kies, klassifiseer, los op, maak 'n gevolgtrekking, motiveer
3	Begrip	Die leerder begryp/verstaan die leer-/leesstof voldoende en is in staat om dit op 'n ander manier te rangskik.	Skryf in jou eie woorde. Maak 'n opsomming. Gee 'n kort oorsig. Wat dink jy ...? Onderskei tussen ... Waarom tree ... so op? Wat dink jy gaan die gevolg wees van ...? Vergelyk ... en ... se karaktereenskappe. Wat was ... se motief toe hy ...? Watter verhouding bestaan tussen ... en ...? Gee 'n voorbeeld van ... Skryf 'n definisie van ...	Verstaan inligting, begryp betekenis, skakel kennis om in nuwe konteks, interpreteer feite, vergelyk, kontrasteer, bepaal, rangskik, lei oorsaak af, voorspel gevolgtrekking. Vertel wat gebeur het in jou eie woorde. Illustreer die verhaal. Voltooi die praatborrels van 'n strokiesprent. Verwerk die verhaal tot 'n toneelstuk. Maak 'n opsomming van die belangrikste ... Gee die gebeure skematies weer. Teken die verhoogruimte van 'n drama.	Assosieer, beskryf, illustreer, vat saam, som op, gee weer, herformuleer, herskryf, herrangskik, identifiseer, kontrasteer, parafraseer, verander, verduidelik, vergelyk, vertaal
2	Kennis	Die herroeping of herkenning van dit wat vroeër geleer/gelees is, iets waarmee die leerder vroeër te doen gekry het, maar wat hy/sy nie noodwendig verstaan, gebruik of verander het nie.	Wat is ...? Wie is ...? Hoeveel ...? Noem dit ...? Waar ...? Vertel wat gebeur het toe ... Maak 'n lysie van die ... Wat beteken ...?	Waarneming en herroeping van inligting. Maak 'n lys van die belangrikste gebeurtenisse in ... Stel 'n tydlyn saam oor ...	Beskryf, vertel, definieer, herken, herroep, onderskei, identifiseer, memoriseer, onthou, selekteer, soek, toon aan, wys, haal aan, noem
1	Gedeeltelike kennis	Herroep kennis foutief.		Nie in staat om akkuraat of samehangend te onthou nie; gedeeltelike herroeping.	–

KOGNITIEWE VLAKKE

Tradisionele model	Aangepaste model
6. EVALUERING	6. SKEP
5. SINTESE	5. EVALUEER
4. ANALISE	4. ANALISEER
3. TOEPASSING	3. PAS TOE OP ...
2. BEGRIP	2. BEGRYP
1. KENNIS	1. ONTHOU

TREFWOORDE VAN HERSIENE MODEL:

Onthou: Herken, herroep

Begrip: Vertolk, verduidelik, klassifiseer, som op, lei af, vergelyk

Toepas: Voer uit, implementeer

Analise: Differensieer, organiseer, skryf toe aan

Evalueer: Kritiseer, beoordeel, regverdig, beveel aan

Skep: Genereer, beplan, produseer

DIE HERSIENE TAKSONOMIE-TABEL**DIE KOGNITIEWE PROSESOMVANG****OMVANG VAN KENNIS Onthou Begryp Pas toe Analiseer Evalueer Skep**

Feitekennis

Konseptuele/begripskennis

Metodiese kennis

Meta-kognitiewe kennis

D19 KABV-VERANDERINGE

Lengte van tekste om vir aandagtige lees/begrip en opsommings te gebruik

Tipe	Graad	Lengte van die teks (woorde)	
Leesbegrip/aandagtige Lees	10	400 – 500	
	11	500 – 600	
	12	600 – 700	
Tipe	Graad	Lengte van die teks (woorde)	Lengte van opsomming (woorde)
Opsomming	10	200	60 – 70
	11	230	
	12	250	

Voorgestelde lengte van tekste wat vir luisterbegrip gebruik moet word

Tekste	Graad	Lengte
<ul style="list-style-type: none"> • Mondelinge, visuele, oudiovisuele en multimediatekste • Oudiotekste (Graad 10 en 11, luisterbegrip greep van twee minute lank en Graad 12 greep van drie minute lank) moet ten minste twee keer gespeel/gelees word. • Kreatiewe tekste • Verwysings- en informatiewe tekste • Tekste vir verryking • Oudiovisuele tekste (films, televisie- en dokumentêre programme, skyfievertonings, opnames, radioprogramme, foto's, musiekvideos). 	10	150 woorde / ongeveer 2 minute
	11	250 woorde / ongeveer 2½ minute
	12	350 woorde / ongeveer 3 minute
OF: 'n 30-minute toets wat 'n 2-minute oudiogreep (Graad 10 en 11) en 'n 3-minute oudiogreep (Graad 12) insluit en vrae om te beantwoord		